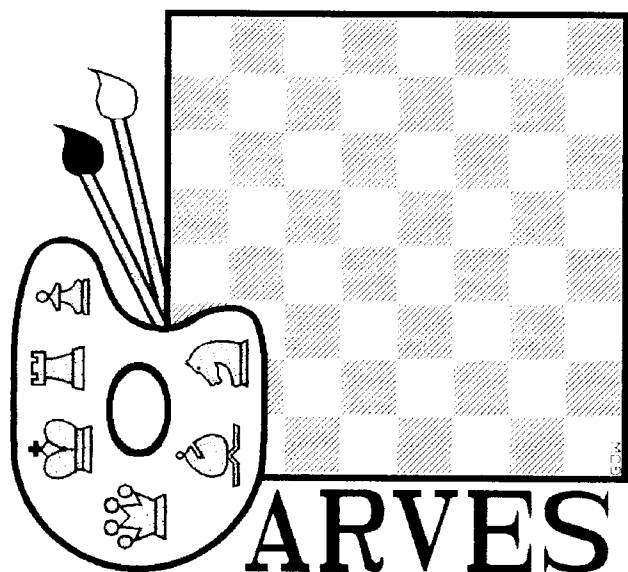

EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaaakeindspelstudie

Kwarttaalschrift, 6e jaargang, nummer 1, maart 1994

EBUR 6e jaargang nummer 1, maart 1994

door Harold van der Heijden

Ruim tien jaar geleden dachten we nog dat het wel uit zou zijn met nieuwe vondsten op het gebied van pionnen-eindspelen. Had Grigorjev niet al alles gemaakt (en bedacht)? Maar toen kwam Zinar ten tonele met verrassende, maar vooral verfrissende, ideeën. Zo vinden we in zijn repertoire vele pionstudies met als thema meervoudige minorpromoties.

Maar in ons taalgebied is er de laatste tijd sprake van een regelrechte rage. Vooral het gebied van de corresponderende velden moet het ontgelden. Zo verschenen er boeken en artikelen van ARVES-leden Buijs & Hendriks en Balemans zoals u in de vorige *EBUR*'s hebt kunnen lezen. Gezien de nieuwe wijze van aanpak kunnen deze heren als echte pion-iërs worden beschouwd. Balemans bespreekt in dit nummer nog de verschillen tussen zijn methode en die van Buijs & Hendriks. Verder schijnt er een boekje van de hand van Van Riemsdijk te zijn verschenen met de titel *Veldjes Tellen*, over hetzelfde onderwerp, maar het is mij niet bekend waar dit boek verkrijgbaar is.

Het Mees Jubileum-toernooi kampt met tegenvallers, zoals u kunt lezen op pagina 8. Maar u krijgt een nieuwe kans...

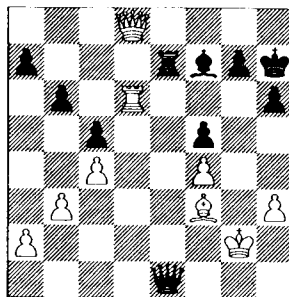
In dit nummer ook het slot van de artikelenreeks van Mees ('Op Zoek Naar de Waarheid'), met

als onderwerp auteursrecht, anticipatie en correcties. Met name anticipatie en sterker plagiaat mogen zich ook verheugen in de belangstelling van de schrijvers, gezien ook de bijdragen van Pallier en bovengetekende. Verder zijn er nog soortgelijke stukken in portefeuille van Pallier en Van Donk.

Wiersma leverde weer eens een zoals gebruikelijk zeer onderhoudend artikel in. Hij behandelt het stoppen van schijnbaar onstoppable pionnen door een toren. Zoals we van hem gewend zijn wordt dit smakelijke hapje opgesierd met een aantal originele studies. Hulde!

Mijns inziens ontbreekt in *EBUR* nog een rubriek waarin beginnende componisten de kneepjes van het vak worden uitgelegd. Ik zoek dus iemand binnen ARVES die zo'n rubriek zou willen schrijven. Dit leeft ook bij verschillende leden. Peter Boll, is als sterk correspondentieschaker (onlangs tot grootmeester benoemd!), gewend om zich niet zo snel tevreden te stellen met een oplossing van een studie, en stuurde me dan ook een groot aantal door hem gemolesteerde studies (in dit nummer een gedeelte). Daarnaast vraagt hij zich af of van het volgende partij-fragment geen aardige studie zou kunnen worden gemaakt. Hij vraagt zich af hoe de stelling

moet worden aangepast of uitgebreid, wil er sprake zijn van een studie:

1.Td1 Te2+! 2.Lxe2 Dxe2+ 3.Kg3 (3.Kg1 Lh5 4.Td2 De1+ 5.Kg2 Le2+) 3...Lh5! (3...De3+ 4.Kg2 Lh5 5.Dd3! Dxf4 6.Tf1 Dg5+ 7.Kh2 Lg6 8.Df3 Df6 9.Df4) 4.Tg1 De3+ 5.Kh2 Lf3 6.Dh4 De2+ 7.Kg3 Le4 8.a3 a5 wit gaf het op (H. Temmink - P. Boll, cr NBC-25 jaar 1991)

Wit is in zetdwang: want na 9.a4 De3+ 10.Kh2 Dd2+ 11.Kg3 De2 hebben we weer dezelfde stelling en moet wit of de toren spelen, waarna 12...Dg2 mat volgt, dan wel de dame verzetten hetgeen faalt op 12...De3+ 13.Kh2 Df2+. Als zwart geen driehoekje kon maken, kwam hij niet verder. Wie pakt de handschoen op?

**Uiterste inleverdatum
kopij voor EBUR
1994/2 is 1 mei 1994!**

Op Zoek Naar de Waarheid (Slot)

door Wouter Mees

(Bewerking van een voordracht, gehouden voor ARVES op 27-10-1990). Voor deel 1 ("onwaarheden op het schaakbord"), zie *EBUR* 3/1, april 1991; voor deel 2 ("onwaarheden rondom het schaakbord"), zie *EBUR* 4/4, maart 1993. In dit derde deel komen netelige onderwerpen zoals auteursrecht, anticipatie en het verbeteren van incorrec-
theden ter sprake.

Tillen wij niet te zwaar aan al deze onwaarheden? Er zijn best argumenten voor een lichterige opvatting. Schaken moet een ontspanning blijven. Studies zijn toch al moeilijk genoeg. Bovendien komen de componisten zelf met halve waarheden...

Zo is het blijkbaar een Russische gewoonte om, bij een latere bewerking, de publicatiedatum van de oorspronkelijke studie te handhaven. Anders gezegd: niet (duidelijk) te vertellen dat het een versie betreft. Troitzky zegt hierover, in het voorwoord van *500 Endspielstudien*, heel duidelijk: "Einige Studien hab ich neu

bearbeitet.... Um mir die Priorität dieses oder jenes Thema zu sichern, habe ich in der vorliegende Sammlung diese Studien mit den Daten ihrer ursprünglichen Veröffentlichung versehen. Zu solchen Umarbeitungen gehören: ...". O.a. dus nr.348 uit 500, zie diagram 1a; aldaar voorzien van het jaartal 1895, doch volgens Koroljov (voorwoord in *Izbranji Etjoedi Troitzkogo*, Moskou 1959) stammend uit 1902 (zie ook een mededeling van Oemnov in *Thèmes-64*, juli-sept. 1986,

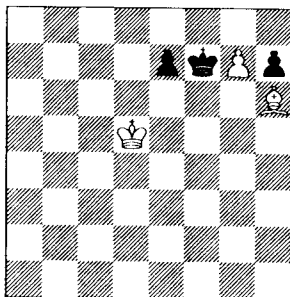

diagram 1b

+

p.2490). Diagram 1b geeft de oervorm uit 1895. Merk op dat Troitzky niet voor de uitwerking prioriteit claimt, doch voor het **thema**: in dit geval ten onrechte, want er is een voorganger. Zie diagram 2, volgens huidige opvatting een **probleem** omdat de zetbeperking essentieel is.

Inmiddels is het onderwerp auteursrecht aan de orde gekomen. In hoeverre de verrichtingen op het schaakbord daaronder vallen staat te lezen in het opstel van

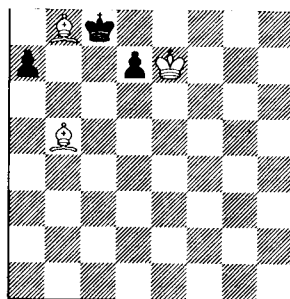

diagram 2

#4

Matthijs K.Brans (*Bonus Socius*, Den Haag 1997, p.55 e.v.): "Kopijregt en scaeck". Het onderwerp heeft tot hevige strijd aanleiding gegeven (een scheuring in de Nederlandsche Schaakbond aan het begin van deze eeuw is er zelfs indirect het gevolg van geweest), maar het eind van het lied was dat de schaakpartij zelf niet onder het auteursrecht valt. In tegenstelling hiermee is het auteursrecht wel degelijk van toepassing op de schaakcompositie. Wat is een schaakcompositie? Een goede definitie is te vinden in *The Oxford Companion to Chess* (Hooper & Whyld). Daarin wordt gesteld: "Composition, a position other than one which occurs in a games, usually but not necessarily composed for solving".

Dus een positie die door iemand is bedacht: de **auteur**. Deze auteur heeft een zeer bepaalde stelling geproduceerd. Dat is wat anders dan een "toevallig" op het bord verschenen partijstelling.

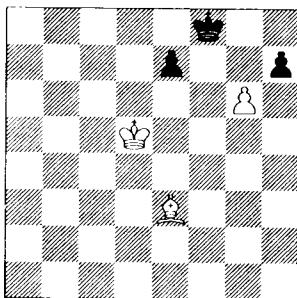

diagram 1a

+

En of de auteur nu zijn recht wil laten gelden of niet dit auteursrecht houdt o.m. dat:

- de stelling niet zonder zijn toestemming gereproduceerd mag worden;

- dit dan correct en met de juiste bronvermelding geschiedt;

- niet aan de stelling (wat ook de kwaliteit moge zijn) getornd wordt zonder zijn goedvinden.

Dat een studie een compositie is zal niemand betwisten. En alleen al om deze reden is het raadzaam het woord "studie" te gebruiken, en niet het woord "eindspel", dat allerlei betekenissen heeft, in de eerste plaats wel die van "partijstelling met nog maar weinig stukken"; onbeschermd dus.

Maar wie bekommert zich om de rechten van de studiecomponist?

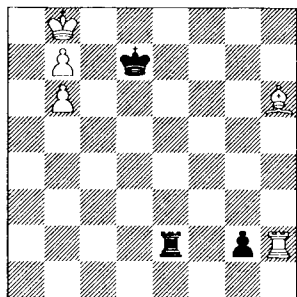

diagram 3a

+

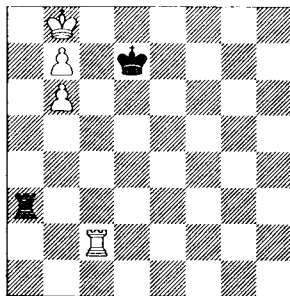

diagram 3b

+

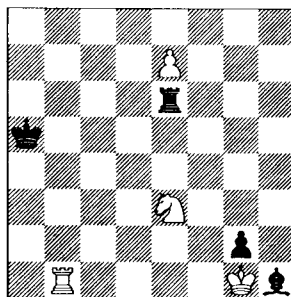

diagram 4a

+

lijke stelling: Die inleiding met de zwarte torenzet naar a3, is helemaal niet zo zinloos. Waar dan aan toegevoegd mag worden dat voor het auteursrecht de "zin" van een werk niet ter zake doet.

Wat vindt de componist er zelf van? Lasker was betrekkelijk ongevoelig voor het lot van zijn geesteskinderen. Dat gold beslist niet voor Réti. In *Sämtliche Studien* vermeldt Dr. Mandler, dat hierin de definitieve versie volgens aanwijzingen van Réti zelf is opgenomen. Uit het voorwoord: "Es geschieht über ausdrücklichen Wunsch des Meisters, wenn hiemit erklärt wird, dass diese Sammlung sämtlicher von Réti autorisierten Studien enthält, und wenn die Schachwelt im Namen des verstorbenen Meisters gebeten wird, ander Studien onder andere Ausarbeitungen, die publiziert waren, als nicht existierend zu betrachten". Nu staan er in Kasparjan's antologie *Domination in 2545 Endgame Studies* vijf bij elkaar behorende studies van Réti opgenomen; waarvan de nrs. 2456 t/m 2458 blijkens opgave gepubliceerd in *Tijdschrift v.d. KNSB*, 1924. Een kleinigheid: het predicaat "Koninklijke" is pas in 1936 verleend en de "K" dus prema-

tuur. Maar nr. 2456 (zie diagram 4a), volgens Réti zijn best geslaagde studie, komt helemaal niet in *Tijdschrift* voor, slechts in *Sämtlichen Studien*; zij het met

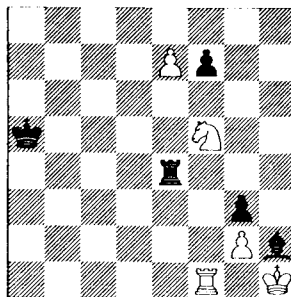

diagram 4b

+

het bijschrift "Verändert nach *Tijdschrift* 1924". Wel in *Tijdschrift* doch juist niet (meer) in *Sämtlichen Studien*, staat 2458 (diagram 4b). Klaarblijkelijk is 4a de definitieve versie van 4b, en moet deze laatste als "non-existent" beschouwd worden. Wat moeten wij daar nu mee....

Zelfs Rueb niet als hij zegt over Duras (diagram 3a), op p.17 van SS IV: "Een uitzonderlijk karakter draagt het herhaalde T-offer van Duras, uit welke studie de R(aadsheer) en pion g2 kunnen worden weggelaten..". Natuurlijk, al in 1902 was dat geschied (diagram 3b), en sindsdien is de "uitgeklede" stelling ontelbare malen gereproduceerd. Maar Kasparjan neemt het in *Sila Peski* (nr.1007) op voor de oorspronke-

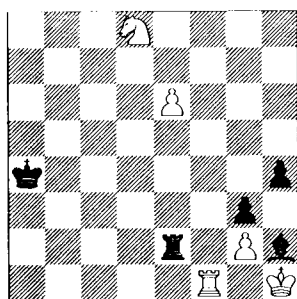

diagram 5a

+?

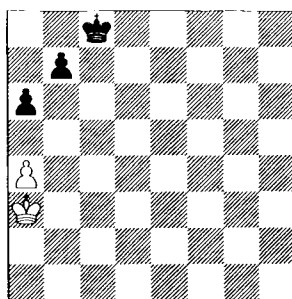

diagram 6a

=

Hetzelfde zien we gebeuren bij nr.2457 (diagram 5a), die wel in *Tijdschrift* staat doch incorrect is, en de verbeterde versie nr.2459 (diagram 5b), die weer uitsluitend in *Sämtliche Studien* staat en dus als definitief moet gelden.

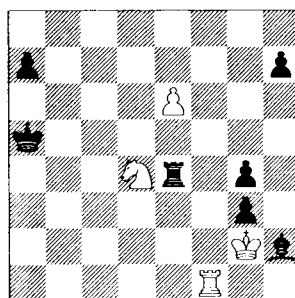

diagram 5b

+

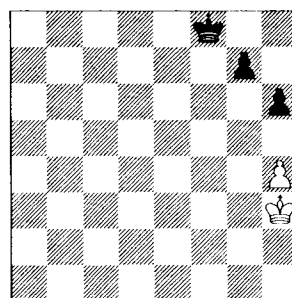

diagram 6b

=

Nu ging het bij nrs.4 en 5 om verbeteringen. Maar wat kan het de componist schelen of zijn studie exact is afgedrukt dan wel ietwat gewijzigd, zolang de inhoud onaangetast gebleven is? Als antwoord hierop de diagrammen 6a en 6b. De stand van 6a staat zo afgedrukt in *Tijdschrift*, 1921; die van 6b in *Sämtliche Studien*. Bovendien is er dan nog de variëteit van diagram 7.

Zo'n geval is al eerder besproken (B.Lasker); maar de zaak ligt hier toch anders. De oorspronkelijke stand is 6a. Réti heeft later blijkbaar de voorkeur gegeven aan 6b (en het is niet zijn enige studie die gespiegeld in *Sämtliche Studien* afgedrukt staat).

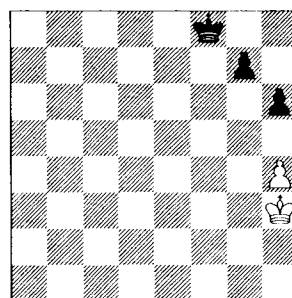

diagram 6b

=

zwarte velden; richting van de sleutelzet (van links naar rechts, voor rechtshandigen), e.d. Wist u dat, bij de stripfiguur "Kuifje", de schurk zich naar links en de held zich naar rechts placht te bewegen?

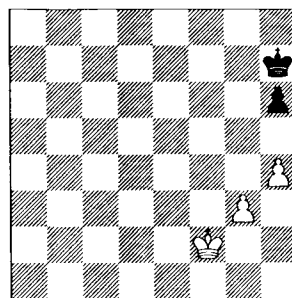

diagram 7

z.v.=

En nu diagram 7. Dat Zinar de kleuren verwisseld heeft en de stelling verticaal verschoven, is vermoedelijk om didactische redenen geschied (ter vergelijking met soortgelijke stellingen). Maar waarom heeft hij niet de moeite genomen om dat even mede te delen? En uit welke duim is het jaartal 1929 gezogen?

Voorgangers! Eeuwige bedreiging. Een voorganger ontnemt aan een studie het bestaansrecht, naar algemeen oordeel. En ieder bona fide componist moet er mee leren leven dat dit lot tien tot twintig procent van zijn composities zal treffen. Wordt van een studie de voorganger tijdig ontdekt, dan verdwijnt de studie uit de circulatie; heel simpel. Maar als de anticipatie pas later aan het licht komt gaat dat minder eenvoudig, zoals bij de bekende coïncidentie "Selman-Korolj-kov". Daarover is al genoeg geschreven (*EG* Nos.60, 61, 62; *Hoekmatjes*). Selman kwam

eerst, dat staat buiten kijf. Maar door het ontbreken van communicatie kon Koroljkov's studie onafhankelijk van Selman op het toneel verschijnen en **blijven**. Door beide kampen is toen nogal emotioneel gereageerd. Maar de Koroljkov is niet meer weg te denken (en doet ook geen kwaad zolang Selman boven water blijft!); niet zozeer omdat over zo'n "onbelangrijke" kwestie niet geprocedeerd wordt, dan wel omdat een studie een **immateriële** zaak is en dus - anders dan een muurschildering of een standbeeld - niet vernietigd kan worden. Stel u de uitspraak van een rechter voor: Advertentie in alle schaakbladen met de mededeling, dat de Koroljkov (afgedrukt en wel) niet langer mag bestaan. Betere propaganda is niet denkbaar! Onwillekeurig denkt men dan aan de fabel van dat jongetje uit India, dat een koninkrijk zou erven als hij één nacht niet aan een witte olifant zou denken. Geen erfenis dus!

Maar wat dan wel? Lommer heeft de meest elegante oplossing gekozen door beide studies in 1357 (als de nrs.588 en 591) op te nemen onder wederkerige verwijzing. *Meisterwerke der Endspielkunst* (Gurewitsch/Speckmann) komt met een minder gelukkige formulering (bij nr.39): "J.Selman, 1949, Fassung W.A. Koroljkov, *Lelo* 1951, 1.Preis". Koroljkov heeft Selman's studie niet als model gebruikt!

Het bovenstaande had betrekking op twee gelijkwaardige studies (ook al is in de hitte van de strijd beweerd dat de ene toch beter was...). Moeilijker wordt het als de voorganger en navolger ongelijkwaardig zijn. Waar ligt de grens tussen "bewerking" en

"nabootsing" - al of niet opzettelijk? Zelf ben ik lichtelijk betrokken geweest bij enkele gevallen, waarbij de voorganger duidelijk van lichter kaliber was dan de navolger. Zie diagram 8a,

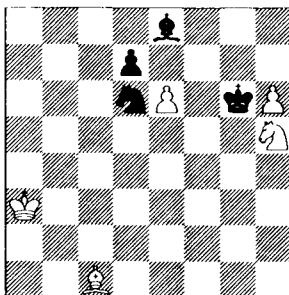

diagram 8a

+

een studie van Perkonaja, die (in een formeel toernooi) aanvankelijk de eerste prijs had gewonnen doch naderhand gediskwalificeerd werd wegens een voorganger van Lommer, 8b. Lommer zelf was het daar niet mee eens, en heeft Perkonaja's 8a aan de vergetelheid ontrukkt door deze op te nemen in 1357 onder nr.353. Zijn commentaar bij de oplossing: "This superb ending which won 1st Prize, was disqualified because of a far lesser anticipation by H.M. Lommer..." (volgt 8b).

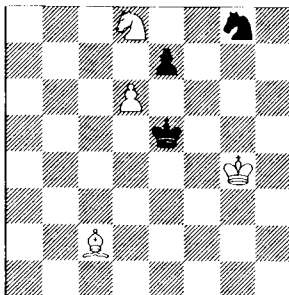

diagram 8b

+

In tegenstelling hiermee staat de studie van Tjavlovski (diagram

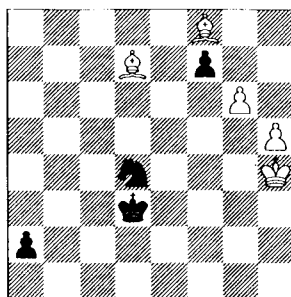

diagram 9a

=

9a), die in een informeel toernooi een prijs won, vervolgens in het *FIDE-Album III* (1962-1964) een plaats kreeg onder nr.858, waarna tenslotte, bij de candidatuur van Tjavlovski voor het meesterschap, een voorganger boven water kwam in de gedaante van Rinck's nr.9b. In de FIDE-com-

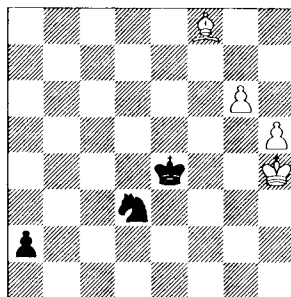

diagram 9b

=

missie had Tjavlovski een vurig pleitbezorger in de persoon van de afgevaardigde Sacharov: De moderne opvatting hecht gewicht aan de manier waarop een simpel gegeven uitgewerkt wordt; en hierin was Tjavlovski toch heel wat verder gegaan dan Rinck. Dat mag dan allemaal zo zijn, in

theorie. Maar in de praktijk is er blijkbaar geen consensus. De wet "gelijke behandeling" geldt nog niet voor studies. De oorspronkelijke studie heeft een zekere waarde; de bewerker heeft daar (niet meer dan) een bepaalde waarde aan toegevoegd, ook al heeft hij de studie - onkundig van zijn voorganger - helemaal zelf moeten bedenken.

Van de beoordeling in een toernooi mag alleen deze toegevoegde waarde meetellen. Of de studie zal "overleven" hangt niet uitsluitend van het juryrapport af!

Netlig wordt het pas als de voorganger incorrect blijkt te zijn. Kan deze dan een later gepubliceerde correcte studie anticiperen?

Vooropgesteld: Een correctie is gewenst; doch als de componist daartoe niet (meer) bij machte is moet een ander deze ondankbare taak op zich nemen. "Ein Kunst-Endspiel .., das zwei (oder mehr) Lösungen hat, ist zerstört und verliert jeden Wert,..", decreteert Chéron (*Lehr- und Handbuch der Endspiele I*, p.14; de benamingen "Kunst-Eindspel" = "studie" tegenover "Lehr-Endspiel" = "theoretisch eindspel"

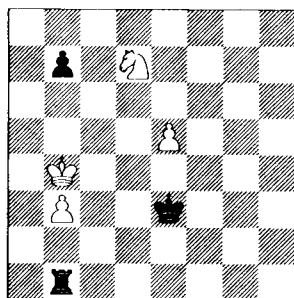

diagram 10a

+

zijn door Chéron bedacht). Zoals bekend heeft hij tal van incorrectheden aangetoond en zo mogelijk knap verbeterd. O.a. 10a van Réti, die onoplosbaar bleek te zijn. Bijzonder knap is zijn correctie; zie 10b, gepubliceerd

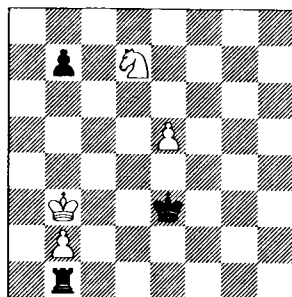

diagram 10b

+

onder de titel Réti, Berichtigung v. Chéron, onder verwijzing naar 10a. Maar later was hij van oor-

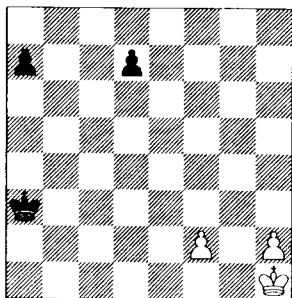

diagram 11a

+

deel dat het passender was om dergelijke correcties onder eigen naam te publiceren: nr.11b, met de mededeling dat dit de correctie was van de beroemde Grigorjev (11a). Geen ideale formule. Ook in *The Composing of Endgame Studies* (van Reek) komt bij de behandeling van dit onderwerp geen ideale oplossing uit de bus.

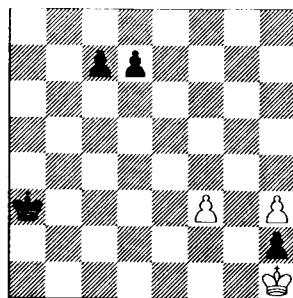

diagram 11b

+

M.i. is het auteursrecht ook bij incorrectheid nog steeds van toepassing. De waarde of onwaarde is daarbij niet in het geding.

Dat de studie correct moet zijn is een kwestie van waardering, conventie... Wat te denken van de studie van Heuäcker (diagram

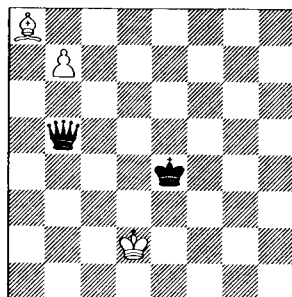

diagram 12

+(2x)

12) met twee (opzettelijke) oplossingen? Bij sommige probleemsoorten is een meervoudige oplossing al lang geaccepteerd. M.i. mag men bij een incorrect werk van een overleden componist niet verder gaan dan een voorstel tot verbetering.

Men herleze het artikel: "Die Geschichte einer Studie" (Dr.A.Mandler) in *EBUR*, 3/1 (april 1991), p.12. Réti bleek, na

vele pogingen tot "correctie", waaronder enkele redelijke geslaagde, toch de voorkeur te willen geven aan de beroemde stelling-met-twee-sleutelzetten.

Interessant in dit verband is ook hoe de componist van een incorrekte studie daar zelf over denkt. Onderwerp van één van de Restauratiewedstrijden in *Probleemblad* (zie het eerste deel van dit artikel) was een onoplosbaar bevonden studie van Marwitz (nr.4 uit *Eindspelkunst*; zie ook *EBUR* 4/1, mei 1991, p.3). Naar aanleiding hiervan schreef Marwitz mij: "Wat is eigenlijk een "restauratie" van een compositie? Ervaring leert, dat in meer dan één geval (!) de restaurateur er "iets eigens" van tracht te maken, zijn eigen opvattingen over eindspelcompositie gaat demonstreren, soms zelfs door het couperen van varianten (inleiding, b.v.), of door uitbreiding (met dikwijls niet-wezenlijke elementen). "Plastische chirurgie"? Verandering van uiterlijk, op verzoek van...? Of alleen: wegwerken van een euvel met behoud van een maximum aan "oorspronkelijks"? Dat laatste moet het naar mijn mening zijn!" Maar als de "verbeteraar" onkundig is van het bestaan van een voorganger zijn dit ijdele overwegingen. Dan rest de schaakwereld niets anders dan de situatie zo goed mogelijk in kaart te brengen. En dat is dan ook de moraal van dit verhaal...

"De geschiedenis kent geen plot!", heeft Van het Reve eens betoogd. De componisten die onze kunst groot gemaakt hebben zijn geen romanfiguren, die zich maar te gedragen hebben naar goeddunken van de schrijvers en zijn lezers. Met het, willens en wetens, verspreiden van verzon-

nen verhalen wordt onrecht bedreven. Zeker, de waarheid is moeilijk te achterhalen: maar als ieder daar zijn steentje toe wil bijdragen is er al veel gewonnen.

Oplossingen

1a) **A.A.Troitzki**, *500 Endspielstudien*, nr.348, versie van 1b uit 1902

1.Lh6+ Kg8 2.g7 Kf7 3.g8D+ Kxg8 4.Ke6 Kh8 5.Kf7 e5 6.Lg7#;
2...e6+ 3.Kd6 e5 3.Ke6 e4 4.Kf6

1b) **A.A.Troitzki**, *Novoje Vremja*, 1895

1.g8D+ Kxg8 2.Ke6 Kh8 3.Kf7 e5 4.Lg7#

2) **A.d'Orville**, *Problèmes d'échecs*, nr.109, 1842

1.La6+ Kxb8 2.Kd6 Ka8 3.Kc7 d5 4.Lb7#

3a) **O.Duras**, *Sachové Listy*, 1902

1.Le3 Txe3 2.Txg2 Ta3 3.Td2+ Ke7 4.Td6 Kxd6 5.Kc8 Tc3+ 6.Kd8; 4...Tc3 5.Tc6 Txc6 6.Ka7

3b) **O.Duras**, *Sachové Listy*, 1902?

idem na 3e zet.

4a) **R.Réti**, *Sämtliche Studien*, nr.50. "Verändert nach *Tijdschrift* 1924"

1.Pf5 Ka4/i 2.Pd4 Te4/ii 3.Ta1+ Kb4 4.Tc1/iii Ka5/iv 5.Tc5+, 6.Te5/Tc6+

(i) 1...Te4 2.Pd4 Ka6 (Ka4 3.Ta1+) 3.Pc2 Txe7 4.Pb4+, 5.Pc6+/Pd5+; 1...Te5 2.Pd4 Te4 3.Pb3+, 4.Pc5+/Pd2+; 2...Te3 3.Tc1 of Ta1+

(ii) 2...T- onv. 3.Ta1+

(iii) 4.Pc2+ Kc3 5.Te1 Txe7 =

(iv) 4...Ka3 5.Tc3+ Kb4/Ka2 6.Te3/Tc2+; 4...Ka4 5.Tc4+

RR: om het nog wat gecompliceerder te maken: deze 'definitieve' versie zou nevenoplosbaar zijn: 1.Pd5! Ka4 (1...Te5 2.Ta1+ Kb5 3.e8D+ Txe8 4.Pc7+) 2.Tc1 Te5 3.Td1! Kb3 (3...Kb5 4.e8D+ Txe8 5.Pc7+; 3...Te4 4.Pc3+; 3...Te6 4.Td4+ Kb5 (4...Kb3 5.Td3+ Kc4 6.Te3) 5.Pc7+) 4.Td3+ Kc4 5.Te3

4b) **R.Réti**, *TNSB*, 1924, niet in *S.St.*

1.Tb1 Te2 2.Ta1+ Kb4 (Kb6 3.Pd6 Txe7 4.Pc8+) 3.Pd4 Te4 4.Pc2+, 5.Te1

1...Te5 2.Pd4 Ka6 3.Pc2! Txe7 4.Pb4+; 2...Te3 3.Ta1+, 4.Pf5, 5.Pd6;

1...Te6 2.Ta1+ Kb4 3.Pd4 Te4 4.Pc2+, 5.Te1;

1...Ka4 2.Pd4 Ka5 3.Pb3+

5a) **R.Réti**, *TNSB* 1924, incorrect, niet in *S.St.*

1.Pc6 Te4 2.Pd4! Txd4 3.e7 Te4 4.Tf4; echter 2...Kb4! 3.Pc6+ Kc5 = (onopl.)

5b) **R.Réti**, *Sämtliche Studien*, nr.51, Verbessert nach *Tijdschrift*, 1924

1.e7 h5 2.Tf5+ Kb6 3.Tf6+ Kc7 4.Pe6+ Kd7 5.Pc5+; 4...Kd(b)6 5.Pg5+

2...Ka4 3.Tf4, 4.e8D/Pc6(f5,f3)+

2...Kb4 3.Pc6+ Kc4 4.Te5 Tf4 5.Te1 h4 6.Pe5+, 7.Pxg4; 3...K onv. 4.Te5 Tf4 5.Te3+, 6.Txg3 Te4 7.Kxh2

1...Te3 2.Ta1+ Kb6 3.Pf5 Te2+ 4.Kf1 Te6 5.Pd6; 1...Kb4 2.Te1 Txe1 3.Pc2+

6a) **R.Réti & A.Mandler**, *TNSB* 1921

1.Kb3 Kd7 2.Kc3 Kc6 3.Kd4 Kc7 4.Kd3 Kd7 5.Kc3 =, zie verder 6b.

6b) **R.Réti & A.Mandler**, *Sämtliche Studien* nr.2, *Tijdschrift* 1921

1.Kg3 Ke7 2.Kf3 Kf6 3.Ke4 Kf7 4.Ke3 Ke7 5.Kf3; 4...g6 5.Kf3; 3...Ke6 4.Kf4

2...Ke6 3.Kf4 Kf6 4.h5; 2...g6 3.Ke3

1...Kf7 2.Kg4 Kf6 3.Kh5 Ke5 4.Kg6 Kf4 5.Kxg7 h5 6.Kf6 =

7) **Réti & Mandler**, 1929, vlg. Zinar, in J.Awerbach, *Bauernendspiele*, nr.744

z.v. 1...Kg7 2.Ke3 Kf7 3.Ke4 Kf6 =

8a) **P.Perkonoja**, *1357 End-Games Studies*, nr.353

1.h7 Pc4+ 2.Kb4! Kxh7 3.Pf6+ Kg7 4.Pxe8+ Kf8 5.Pc7 Pe5 6.Lh6+ Ke7 7.Lg5+ Kd6 8.e7 Pc6+ 9.Kb5 Pxe7 10.Lf4#

8b) **H.M.Lommer**, *Basler--Nationalzeitung* 1935

1.Pf7+ Ke6 2.Lb3+ Kd7 3.La4+ Ke6 4.d7 Pf6+ 5.Kg5 Pxd7 6.Lb3#

1...Kd4 2.Lh7 Pf6+ 3.Kf5

9a) **V.Tjavlovski**, 3^e pr. *Szachy* 1960, zie ook *FIDE-Album III*, nr.858

1.Lc5 Ke4 2.Lc6+ Pxc6 3.Le7 f6 4.Lxf6 Pe5 5.Lxe5 Kxe5 6.g7 a1T 7.h6 Kf6 8.g8P+ Kf7 9.h7 Th1+ 10.Kg5 =; 6...a1D 7.g8D Dh1+ 8.Kg5 Dg2+ 9.Kh6 =

9b) **H.Rinck**, *l'Eco degli Scacchi* 1915, zie 1414 nr.1039

1.Lg7 Pe5 2.Lxe5 Kxe5 3.g7 a1T 4.h6 Kf6 5.g8P+ Kf7 6.h7 Th1+ 7.Kg5 =

10a) **R.Réti**, *Denken und Raten* 1928, zie S.St. nr.33

1.e6 Te1 2.Pe5; 1...Kd4 2.Pe5 Ta1 3.e7 Ta8 4.Pf7 Te8 5.Pd6; 1...Kf4 2.e7 Te1 3.Pf6; 1...Ta1 2.e7 Ta8 3.Pf6; echter onoplosbaar na: 1...Kf2! 2.Pe5 Tg1! 3.e7 Tg8 4.Pg4+? Tg4+ 5.Kc5 Te4 -; 4.Kc5 Te8! 5.Pg6 Ke3 6.b4 Ke4 7.Kd6 Kd4 8.b5 Kc4 9.b6 Kb5 10.Kc7 Ka6 =

10b) **Réti**, *Denken und Raten* 1928, Berichtigung v. Chéron (1949), zie *Chéron I*, nr.15

1.e6 Te1 2.Pe5! etc.; 1...Kd4, Kf4, Ta1 als boven; 1...Kf2 2.Pe5 Tg1 3.e7 Tg8 4.Pg4+ (Tg4 5.e8D), 5.Pf6 etc.

11a) **N.D.Grigorjev**, 2e pr. 64 1930

1.f4 Kb4 2.h4 d5 3.f5 Kc5 4.h5 d4 5.f6 Kd6 6.h6 d3 7.f7 Ke7 8.h7 d2 9.f8D+ en 10.h8D+; echter óók: 5.Kg2(1)! Kc4 6.f6 (of 6.Kf2) d3 7.f7 d2 8.f8D d1D 9.Df1+ etc.

11b) **A.Chéron**, *Journal de Genève* 1955; zie ook *Chéron II*, nr.756, met verwijzing naar Grigorjev's 11a

1.f4 Kb4 2.h4 d5 3.f5 Kc5 4.h5 d4 5.f6 Kd6 6.h6 d3 7.f7

Ke7 8.h7 d2 9.f8D+
Niet 2.f5? Kc5 3.h4 Kd6 4.h5 Ke5 5.h6 Kf6 6.Kxh2 c5 7.Kg3 c4 8.Kf4 c3 9.Ke3 d5 i0.Kd3 d4 =

12) **P.Heuäcker**, *Deutsche Schachzeitung* 1962 (RR: volgens *Phantasie im Endspiel*, nr.82 *DSZ* 1963)

1.b8D+! Kd4 2.Df4+! Kc5 3.Dc7+, 4.Dc3+ (mat, resp. 5.Lc6). Of 1.b8T+

Van Uitstel komt Afstel, geprolongeerd

door Wouter Mees

Daar na de verschijning van het rapport gebleken is dat enkele van de beste composities met incorrecctheden behept zijn, is besloten tot een **herkansingsronde**. De deelnemers aan het toernooi (en ook niet-deelnemers!) worden uitgenodigd, binnen twee maanden na de verschijning van dit nummer, hun

herziene (of ook nieuwe) bijdragen aan het opgegeven thema in te sturen als dat nog niet is gebeurd.

De na het juryrapport gevonden incorrecctheden zijn inmiddels gemeld aan de auteurs, en zullen in het nieuwe juryrapport besproken worden.

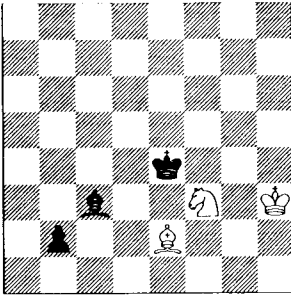
(Redactie: helaas bleken ook nog enkele diagrammen niet correct afgedrukt: Bij het probleem van Kraemer ontbreekt een zwarte loper op h5; bij nummer 10 moet op h7 een witte loper staan i.p.v. een witte toren, en bij nr.13 staat op g6 een zwarte loper. Onze excuses aan de auteurs!).

(Un)solved Mysteries

9

door Harm Benak

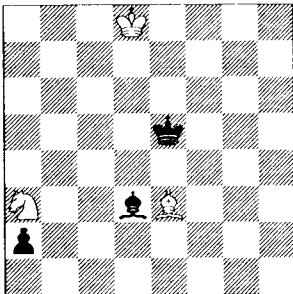
Vier oplosers deze keer en die hadden alle vier dezelfde oplossing voor studie 5, namelijk;

studie 5) Van Eijnsinga: remise

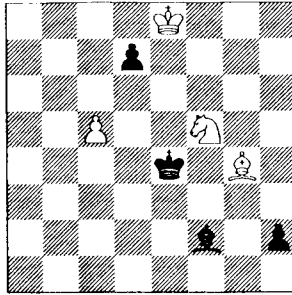
1.Pf3-e1! Lc3-e1 2.Le2-h5 Ke4-f5 3.Lh5-d1 b2-b1D 4.Ld1-c2+ Db1xc2 pat.

Mees vond twee studies die ongeveer hetzelfde thema hadden:

5a) Graafland: remise

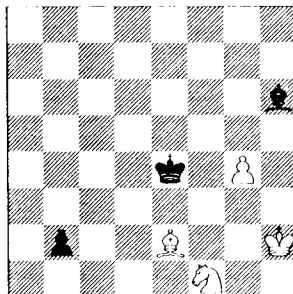
5a) J. Graafland, *Tijdschrift vd Ned. SchaakBond*, 1916
Remise door **1.Pb5! Lxb5 2.Lh6 Kf6 3.Ld2 a1D 4.Lc3+ Dxc3 pat**

5b) Platov: remise

5b) Gebroeders Platov, *Deutsche Schachzeitung*, 1905
Remise door **1.Ph4! Lxh4 2.Lxd7 Kd5 3.Lc8! Kc6 4.Lg4! h1D 5.Lf3+ Dxf3 pat**

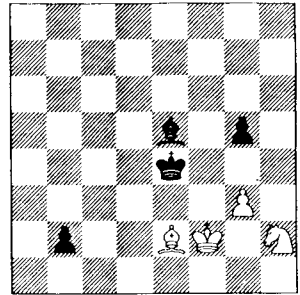
De tweede studie is door de derde zet een stuk beter dan de eerste. Mees schrijft verder dat dergelijke studies in de eerste dertig jaar van deze eeuw zeer vaak zijn geproduceerd en dat het dus ook niet vreemd is dat studie 5 geanticipeerd is. Ook oplosser Ignace Vandecasteele vond twee anticipaties:

5c) Kubbel: remise

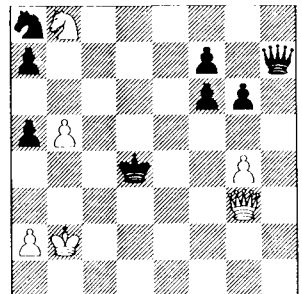
5c) Kubbel, 1922

Remise door **1.g5 Lxg5 2.Lh5 Lf4+ 3.Kh1 Kf5 4.Ld1 b1D 5.Lc2+ Dxc2 6.Pe3+ Lxe3 pat**
5d) Vandecasteele (!), *Tijdschrift vd KNSB*, 1959 (Red: niet gevonden in deze bron)

5c) Vandecasteele: remise

Remise door **1.Pf1 Lc3 2.Lh5 Le1+! 3.Kg1 Kf5 4.Ld1 Lf2+! 5.Kh1!! b1D 6.Lc2+ Dxc2 7.Pe3+ Lxe3 8.g4+ K pat**
Deze laatste versie (die door Ignace is gemaakt zonder dat hij iets van de andere versies afwist!) is veruit de mooiste.

studie 6) Korteling: wit wint

Drie oplossers hadden zich aan studie zes gewaagd (hulde!) en vonden alle drie met ongeveer dezelfde oplossing. Zoals Ton van Oosterhout (een van de oplossers) terecht opmerkte was deze studie niet echt moeilijk, maar wel erg bewerkelijk. De sleutel zet is natuurlijk **1.Pb8-d7** en daarna kan zwart op een aantal manieren reageren:

A) **1...Dh7-g7 2.Dg3-c3+ Kd4-e4 3.Pd7xf6+ Ke4-f4 4.Pf6-d5+** en wint, of **2...Kd4-d5 3.Dc3-d3+ Kd5-e6 4.Pd7-e5+ Ke6-e7 5.Dd3-d7+ Ke7-f8 6.Dd7-d8** mat

B) **1...Dh7-h6 2.Dg3-c3+ Kd4-e4 3.Pd7xf6+ Ke4-f4 4.Dc3-d2+** en wint, of **2...Kd4-d5 3.Pd7xf6+ Kd5-d(e)6 4.Dc3-c6+ K6-e5 (4...Ke7 5.Pg8+) 5.Pf6-d7+ Ke5-d4 (5...Kf4 6.Dc1+) 6.Dc6-c3+ Kd4-d5 (6...Ke4 7.Pf6+ en 8.Dc1+) 7.Dc3-e5+ Kd5-c4 8.De5-e4+ Kc4xb5 9.a2-a4+ Kb5-a6 10.De4-c6+ Pa8-b6 en 11.Pd7-b8** mat.

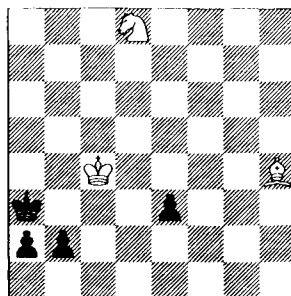
C) **1...Dh7-h8 2.Pd7xf6** en nu drie varianten:
a) **2...Dh8-c8 3.Dg3-f4+ Kd4-d3 (3...Kc5 4.Dc1+) 4.Df4-f3+ Kd3-d4 (4...Kd2 5.Pe4+ en wint) 5.Df3-e4+ Kd4-c5 6.De4-c2+** en wint

b) **2...Kd4-c4 3.Dg3-b3+ Kc4-c5 (3...Kd4 4.Dc3 mat) 4.Db3-d5+ Kc5-b6 (4...Kb4 5.a3+ Ka4 6.Dc4 mat) 5.Dd5-c6** mat

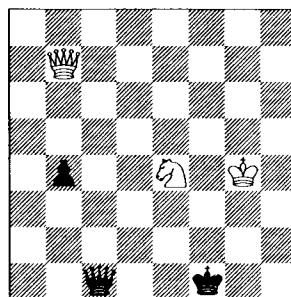
c) **2...Kd4-c5 3.Dg3-e5+ Kc5-b6 4.Pf6-d7+** wint, of **3...Kc5-b4 4.Pf6-d5+** wint, of **3...Kc5-c4 4.De5-d5+ Kc4-b4 5.a2-a3+ Kb4-a4 6.Dd5-c4** mat
D) **1...Dh7-h1 2.Dg3-c3+ Kd4-d5(e4) 3.Dc3-c6+** wint

De twee nieuwe mysteries zijn niet zo bewerkelijk als de vorige studie. De eerste (studie 7) is van de hand van Ir. W. Cool en heeft in november 1952 en het *Tijdschrift vd KNSB* gestaan. De oplossing is echter nooit gepubliceerd, maar is waarschijnlijk niet al te moeilijk. Het tweede mysterie (studie 8) is gevonden door Gerrit Wiersma. Hij had gehoord dat Rinck de componist zou zijn, maar aangezien deze studie niet in diens *1414 finales* (Red: Rinck zou zo'n 2000 studies hebben gemaakt; dus zo'n 600 ontbreken in *1414!*) staat, lijkt hem dat onwaarschijnlijk.

Nieuwe mysteries zijn van harte welkom en kunnen net zoals Uw oplossingen en opmerkingen naar onderstaand adres gestuurd worden. Let hierbij op de uiterste inleverdatum voor de kopij van het volgende nummer.

studie 7) Cool: remise

studie 8) componist?: wit wint

Harm Benak

B.Bosmaweg 12

7961 CX Ruinerwold

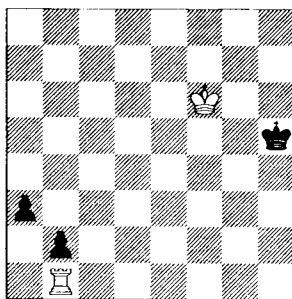
Moravec met een scheutje Réti

11

door Gerrit J. Wiersma

Dit artikel staat in het teken van positionele remise door de torenpartij tegen twee pionnen die de laatste rij naderen. Dat deze mogelijkheid al in het midden van de vorige eeuw bekend was blijkt uit de onderstaande studie van de heren Josef Kling (1811-1876) en Bernhard Horwitz (1807-1885).

Nr.1 J. Kling en B. Horwitz
Chess Studies, 1951.

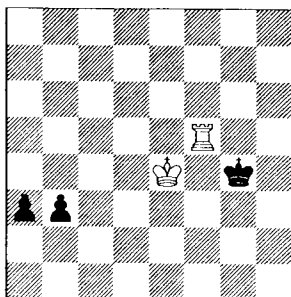

1) wit aan zet

Wit houdt remise met **1.Kf5 Kh4 2.Kf4 Kh3 3.Kf3 Kh2 4.Ke3! Kg3** (op 4...Kg2 kan zwart na 5.Kd3 de a-pion niet opspelen, zodat de witte koning juist verlies vermijdt met 5...Kf3 6.Kc2 a2 7.Kxb2) **5.Tg1+ Kh2 6.Tb1 Kh3 7.Kf3** (Th1+? 8.Kg4 a2) **enz.** Stond in de beginstand de witte toren niet op b1 maar bijv. op g1 dan moest de zwarte koning al de derde zet terug omdat dan op het betreden van de tweede rij zwart zou verliezen na **4.Tb1** en zwart moet wel zijn a-pion opspelen die meteen verloren gaat nadat de toren de b-pion met schaak neemt. Dit laatste idee is waar-

schijnlijk wel ouder en werd al vermeld in de eerste druk van *Handbuch des Schachspiels* uit 1843, geschreven door Paul Rudolf von Bilguer (1813-1840) en na diens dood uitgegeven en verder bewerkt door graaf Tassilo von Heydebrand und der Lasa (1808-1899). Van hem nu volgende stand uit de vierde druk van 1864.

Nr.2 T. von der Lasa
Handbuch des Schachspiels

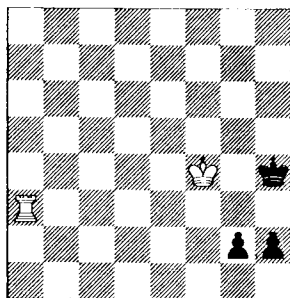
2) wit aan zet

1.Tf8? kan niet verhinderen dat beide pionnen de tweede rij bereiken en doorstoten. Goed is **1.Tf1 b2(a2)**, en geen zet met de koning omdat wit dan met 2.Kd3 de pionnen veroverst. **2.Tg1+ Kh3 3.Kf3 Kh4** en niet Kh2? wegens 4.Tb1(a1) a2(b2) 5.Txb2+(a2) en zwart verliest. **4.Kh4 Kh5 5.Kf5 Kh6 6.Kf6 Kh7 7.Kf7 Kh6** en remise daar de zwarte koning aan de h-lijn is gebonden.

Remise maken tegen twee pionnen die wel de tweede rij gehaald hebben zou volgens Kurt Richter

wel eens voor het eerst gebeurd kunnen zijn in de volgende partij.

Nr.3 Törnigren vs. N.N.
Stockholm, 1902.

3) wit aan zet

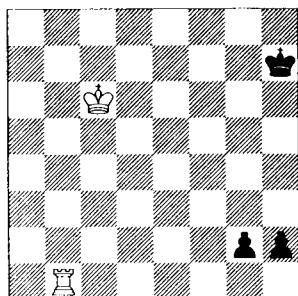
Ondanks de dreigende pionnen van zwart hield wit het hoofd koel en maakte remise met **1.Ta8!**, waarna zwart de pionnen moest laten staan wegens Th8 mat. Het is extra sneu voor zwart dat zijn pion op g2 de ontstane dame na 1...h1D belet controle te nemen over veld a8. **1...Kh5** (Uiteraard slaat na 1...Kh3 het mat toe) **2.Kf5 Kh6 3.Kf6 Kh7 4.Ta7+ Kh8 5.Ta8+ Kh7 6.Ta7+ Kh6 7.Ta8** en zwart moet voortdurend met zijn koning op de h-lijn spelen om mat te voorkomen.

Eindspelen met dit materiaal zijn tegenwoordig waarschijnlijk al doorgeschoven naar de theorie en mogelijk voor eeuwig vastgelegd op CD. Maar een chinees spreekwoord zegt dat "voor wie hem nog niet eerder hoorde een cliché nog heel verfrissend kan klinken". En dat geldt misschien ook

voor theoretische uitgemolken stellingen in het eindspel.

Gelet op de verstreken periode, lijkt het minder waarschijnlijk dat de partij van Törnrgren de aanleiding gevormd heeft voor de volgende studie van Josef Moravec (1882-1970).

Nr.4 J. Moravec
28 *rijen*, 1924.

4) wit begint en maakt remise

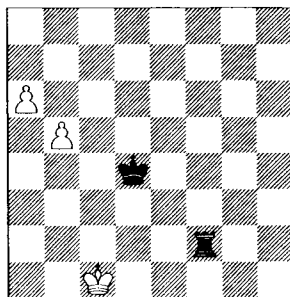
Ook hier moet wit met matdreigingen werken, maar niet dadelijk 1.Kc7? Ka6 2.Kc6 Ka5 3.Kc5 g1D+ met winst voor zwart. Goed is 1.Ta1+ (Tb7? Ka8) Kb8 2.Tb1+ Kc8 3.Ta1 Kd8 4.Kd6 Ke8 5.Ke6 Kf8 6.Kf6 Kg8 en verder mag de witte koning niet gaan, maar nu is de stelling van Törnrgren bereikt en kan de toren naar zijn uiteindelijke plaats. 7.Ta8+ Kh7 8.Ta7+ Kh6 9.Ta8 Kh5 10.Kf5 enz.

Een eenvoudige uitbreiding zou nog kunnen zijn: Nr.4a: wKd5 wTc3 en zKa7 met zwarte pionnen op g2 en h4. Na 1.Tc1 h3 (anders kan wit de pionnen verschalken) 2.Kf6 h2 3.Ta1+ ontstaat de bekende stelling. Niet goed is 1.Ta3+? Kb6 2.Ta1 h3 3.Tb1+ (3.Kd6 h2 4.Tb1+ Ka5 5.Kc5 g1D+) Kc7 4.Tc1+ Kd7

5.Ta1 h2 6.Ta7+ Kc8 7.Kc6 Kb8 8.Tb7+ Ka8 en zwart wint. En eveneens verliest wit na 1.Tc7+? Kb6 2.Tc6+ Kb7 3.Tc1 h3 4.Tb1+ Kc7 5.Tc1+ Kd7 6.Ta1 h2.

Dat dit thema gemakkelijk in een partij kan voorkomen bewijst ook het volgende fragment tussen de estlander Paul Keres en de uit Tirol afkomstige oostenrijker Erich Eliskases.

Nr.5 P. Keres vs. E. Eliskases
Noordwijk, 1938.

5) wit aan zet

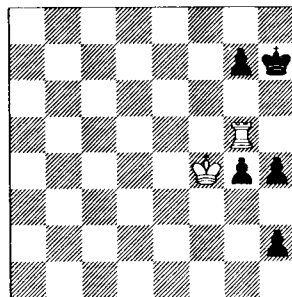
Keres speelde hier 53.a7 waarop de partijen remise overeen kwamen na 53...Ta2 54.b6 Kc3 55.Kb1 Ta6 (Ta5 of Ta4 was ook goed geweest) 56.b7 Tb6+ 57.Kc1 Th6! Wit had nog kunnen proberen 53.b6, maar dan was het als in de studie van Moravec remise geworden na 53...Kc3 54.Kd1 Kd3 55.Ke1 Ke3 56.b7 Th2 57.Kf1 Kf3 58.Kg1 Th8! 59.a7 Tg8+ 60.Kf1 Th8 enz.

Een mooie prestatie van de Tiroler die deze weg achter het bord vond. Hij had nog iets rechtlijniger remise kunnen maken door meteen 53...Tf8 te spelen. Na 54.b6 Kc3 55.Kd1 Kd3 56.Ke1 Ke3 57.b7 Th8 zouden de

zelfde varianten op het bord zijn verschenen.

Het is me niet bekend of Eliskases wist van de studie van Moravec. Maar mogelijk kende hij de volgende, een jaar tevoren gepubliceerde studie, van Henri Rinck (1870-1952). In de hier weergegeven stelling is de eerste zet van zwart (h3-h2) wegge laten.

Nr.6 H. Rinck
Schackvärlden, 1937.
Speciale Vermelding

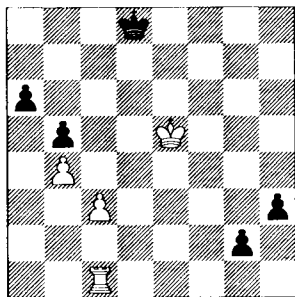
6) wit begint en maakt remise

1.Th5+ Kg8 (houdt de weg voor de achterste g-pion vrij) 2.Txh4 g5+ 3.Kxg5 g3 4.Kf6! (alleen een matdreiging kan de pionnen nog stoppen, maar niet 4. Kg6? g2 daar de g-pion na bijv. 5.Ta4 met schaak promoveert) De stand na zet 57 van de partij in 1938 is bijna identiek aan deze! 4...g2 5.Tg5+ Kf8 (anders blijft de toren schaak geven op de h- en g-lijnen) 6.Ta4! en niet Tb4?, want dat is niet ver genoeg zoals blijkt na 6...Ke8 7.Ke6 Kd8 8.Kd6 Kc8 9.Kc6 Kb8 10.Tb4+ Ka7 11.Ta4+ (Kc7? Ka6 12.Kc6 Ka5) 11...Kb8 12.Tb4+ Kc8

13.Ta4 en verder als bij studie Nr.4.

Hoewel het een eenvoudig thema is behield het de belangstelling van componisten. Zo inspireerde het ook Ladislav Prokes (1884-1966) tot de volgende studie.

Nr.7 L. Prokes
Suomen Shakkii, 1950.

7) wit begint en maakt remise

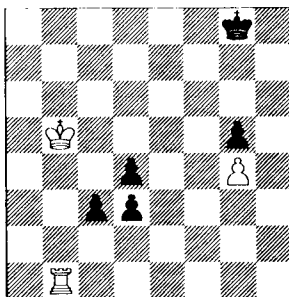
1.Kf6! h2 of a5 **2.Td1+ Kc7** (Ke8 leidt tot variant A) **3.Ke7 axb4 4.cxb4 (4.Td7+? Kb6 5.cxb4 g1D 6.Td6+ Kb7 7.Td7+ Ka6 8.Td6+ Db6) h2 5.Te7+ enz. 2.Td1+** en nu kan de zwarte twee kanten op:

A. 2...Ke8 3.Te1+ Kf8 4.Td1 Kg8 5.Td8+ Kh7 6.Td7+ Kh6 7.Td8 en de pionnen zijn verlamd zoals bij de studie van Moravec.

B. 2...Kc7 4.Ke7 g1D 4.Td7+ Kc6 5.Td6+ en nu is het remise door eeuwig schaak.

Deze B-variant komt voor in de laatste studie die we van Henri Weenink (1892-1931) kennen.

Nr.8 H.G.M. Weenink
The Chess Amateur, 1927.

8) wit begint en maakt remise

Het heeft voor wit geen zin met **1.Kc4** te trachten de zwarte pionnen te stoppen wegens **1...c2** en na een paar schaaks drukken ze door. Wit kan alleen nog proberen een eeuwig schaak situatie op te zetten. Daarbij is voor wit van belang dat zijn koning op veld d7 komt. **1.Kc6!** en nu heeft zwart diverse antwoorden die allen tot dezelfde type remise leiden.

A: 1...c2 2.Te1 d2 3.Te8+ Kf7 4.Kd7 c1(d1)D 5.Te7+ en eeuwig schaak op de velden e6 t/m e8.

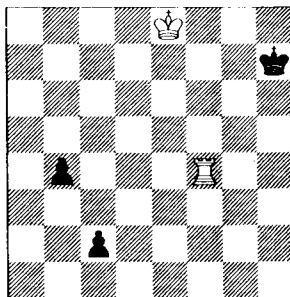
B: 1...d2 2.Kd7 c2 3.Tb8+ Kf7 4.Te8 c1(d1)D 5.Te7 enz.

C: 1...Kf7 2.Kd7 d2 3.Tf1+ Kg7 4.Ke7 en met eeuwig schaak op de velden f6 t/m f8.

D: 1...Kg7 2.Kd7 d2 3.Ke7 c2 4.Tf1 enz.

Naast zijn eerder getoonde bewerking van het thema zag Henri Rinck overigens nog een andere mogelijkheid met het basis-materiaal (GBR-code 0100.02).

Nr.9 H. Rinck
Basler Nachrichten, 1937.

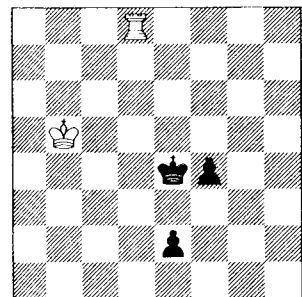
9) wit begint en maakt remise

Wit voorkomt hier het verlies met **1.Tc4** en niet **1.Tf1? Kg6 2.Ke7 b3 3.Ke6 Kg5 4.Ke5 b2 5.Tg1+ Kh4 6.Kf4 c1D+ enz.** Of **1.Kf7? c1D 2.Th4+ Dh6** en zwart wint. **1...b3 2.Kf7 Kh6** (speelt wit nu **3.Tc3?**, dan volgt **3...Kg5 4.Ke6 b2) 3.Kf6 Kh5 4.Kf5**, en ook hier verliest weer **4.Tc3? Kg4 5.Tc4+ Kf3 6.Ke5 (Kf5 Ke3) b2 7.Tc3+ Kg4. 4...b2 5.Tc3!** (nu wel, want de situatie is anders) **5...Kh4 6.Tc4+ Kg3 7.Tc3+ Kh4** en de zwarte koning moet terug omdat zijn pionnen verloren gaan als hij zich op de tweede rij begeeft. **8.Tc4+ Kh5 9.Tc3** en **9.Tc8? c1D 10.Th8+ Dh6** verliest, terwijl na **9.Txf2? g1D** de toren gepend staat. **Kh6 10.Kf6 Kh7** en zwart zou hier kunnen besluiten tot remise door weer op zijn schreden terug te keren. Nu hij doorgaat is voor hem deze terugweg definitief afgesloten. **11.Tc7+** en niet **11.Kf7?** wegens **11...c1D 12.Th3+ Dh6** enz. Ook loopt **11.Th3+? Kg8 12.Tg3+ Kf8 13.Th3 Ke8 14.Ke6 Kd8 15.Kd6 Ke8 16.Kc6 c1D+ slecht** af voor wit. **11...Kg8 12.Tc8+** (Bederven zou wit het met **12.Tg7+? Kh8** of **12.Kg6? c1D) 12...Kh7 13.Tc7+** en hier ont-

snaapt zwart niet meer aan de schaaks op de achtste en zevende rij, daar 14...Kh6 na 15.Txc2 nog verliest.

In 1914 was er al door Hermann Keidanski (als Europeaan in 1865 geboren, in 1902 naar Amerika geëmigreerd en daar later als Keidanz tot Amerikaans staatsburger genaturaliseerd) een soortgelijke vondst gedaan. Ook hier maakt de toren gebruik van de omstandigheid dat zwart zijn pionnen niet kan opspelen wegens de ongunstige stand van de koning op de tweede rij. Het verschil is dat de zwarte koning bij Rinck erboven, en bij Keidanski er onder moet blijven. De eerste twee zetten (1.Ta2-a8 e3-e2 4.Ta8-d8+ Kd5-e4) van de originele studie hier zijn weggelaten.

Nr.10 H. Keidanz
2e Eervolle Verm., 1914
Toemooi Club Barcelona

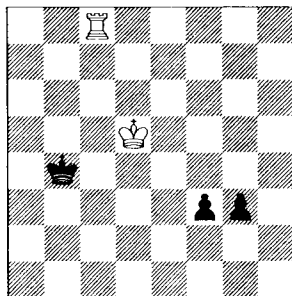
10) wit begint en maakt remise

Na 3.Te8+? Kd3 4.Kb4 Kd2 5.Td8+ Ke3 6.Te8+ Kf2 is de witte koning net een veld te ver van veld e2. Daarom **3.Kc4 Ke3** (Na 3...f3 4.Te8+ Kf4 volgt 5.Kd3, en na 3...Kf3 4.Te8 Kf2 5.Kd3 e1d 6.Txe1 Kxe1 7.Ke4 en de pion valt) **4.Te8+ Kd2** (Kf2 5.Kd3 f3 6.Kd2 Kf1 7.Te7 Kg1

8.Tf7 enz.) **5.Td8+ Kc2** of 5...Kc1 (Ke1 6.Tf8 Kd1 7.Td8+ enz.) **6.Te8 f3** en dreigt nu 7...Kd2 8.Td+ Ke3 gevolgd door 9...f2. **7.Te3! Kd2**, en zwart kan de f-pion niet spelen omdat wit dan de e-pion slaat met schaak. **8.Td3+ Kc1 9.Tc3+ Kb1 10.Tb3+ Ka2** waarmee het schaakgeven niet meer mogelijk is. Maar omdat de zwarte koning zich op de tweede rij bevindt redt wit zich opnieuw met **11.Te3**.

De oostenrijker Alois Wotawa (1896-1970) construeerde de volgende synthese van de twee voorgaande studies.

Nr.11 A. Wotawa
Schach-Magazin, 1950.

11) wit begint en maakt remise

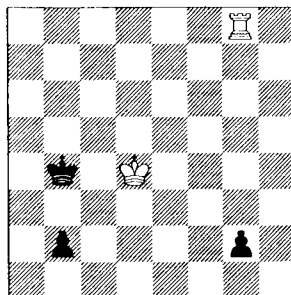
Wit delft het onderspit na 1.Tb8+? Kc3 2.Tg8 (Tf8 f2) g2 3.Kc5 (Tg3 Kb4) Kd2 4.Kd4 Ke1 5.Ke3 f2 6.Ta8 f1P+ enz. En omdat ook 1.Kd4? f2 2.Tb8+ Ka5 3.Kc5 f1d geen uitzicht biedt, is de oplossing: **1.Tc4+ Kb3**, of 1...Kb5 wat na 2.Tc1 f2(g2) 3.Tb1+ Ka4 4.Kc4 Ka3 5.Kc3 Ka4 (Ka2? 6.Tf1(g1) enz.) 6.Kc4 tot remise leidt, evenals 1...Ka5 2.Tc1 f/g2 (Kb6? 3.Ke4) 3.Kc5 enz. **2.Tf4** (2.Tg4? g2 3.Kc5 Kc3 4.Tg3 Kd2 5.Kd4

Ke1 enz.) **2...f2 3.Kc5** en nu heeft zwart twee plausibele voortzettingen:

A: 3...g2 4.Tf3+ Ka4 waarna het idee van Rinck weer om de hoek komt kijken. **5.Tf4+ Ka5 6.Tf3 Ka6 7.Kc6 Ka7 8.Tf7+ Kb8 9.Tf8+ Ka7 10.Tf7+** enzovoort.
B: 3...Kc2 4.Kd4 Kd2 5.Tf3 Ke2 en nu gaat het verder als bij Keidanski, zij het een rij naar rechts verschoven. **6.Te3+ Kd1 7.Td3+ Kc1** (Kc2 8.Tf3) **8.Te3+ Kb1** (Kb2 9.Tf3 enz.) **9.Tb3+** met positionele remise, daar voor zwart de extra ruimte geen voordeel biedt en hij terug moet omdat op 9...Ka2 de pionnen verloren gaan na 10.Tf3 Kb1 11.Ke3 Kc1 12.Ke2 enz.

De in de jaren twintig amerikaan geworden brit Joseph Edmund Peckover (1896-1982) wist dit thema nog in een andere originele vorm te gieten.

Nr.12 J.E. Peckover
2e Eervolle Vermelding
Szachy, 1960

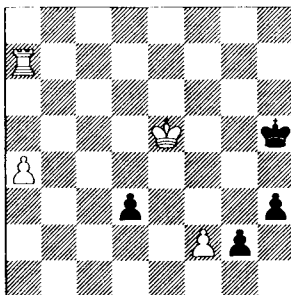
12) wit begint en maakt remise

Zolang de zwarte koning verhindert wordt naar de c-lijn gaat, is wit in staat b1d te beantwoorden door Tb8+ eventueel voorafgegaan door Ta8+ met verovering van Db1. Een afwachter zet is

echter fataal: 1.Tg7? Kb3 2.Tg3+ Ka4 3.Tg8 b1D 4.Ta8+ Kb3 5.Tb8+ Kc2 enz. Maar ook een aanvallende zet is niet goed: 1.Ke3? (Ke4? b1D+) Kc5! (Kc3? 2.Tc8+ Kb3 3.Tb8+ en 4.Kf2) 2.Tc8+ Kb6 3.Kf2 Kb7 enz. En ook niet 1.Ke5? Kc4 2.Tg4+ Kc5 3.Tg8 Kc6 4.Tg6+ Kd7 5.Tg7+ Ke8 6.Ke6 Kf8 7.Tf8+ Kg8 enz. **1.Kd5! Kb3** (straks zien we dat zwart uiteindelijk toch tot ...Kb5 wordt gedwongen. Nu komt zwart te dicht bij zijn pion.) **2.Tg3+ Ka4** (weer is de tweede rij taboe) **3.Tg4+** (Fout is 3.Tg8? b1D 4.Ta8+ Kb3 5.Tb8+ Kc2. De zwarte koning moet eerst nog verder van zijn b-pion.) **3...Ka5 4.Tg8** (4.Tg7? b1D 5.Ta7+ Kb6 enz.) **5...Kb5 6.Tg7!** (Tb8+? Ka6 7.Kc6 Kb7) **Kb6 7.Tg6+ Kc7 8.Tg7+ Kd8 9.Kd6 Kc8** en hier zien we een verschil met de studies waar de pionnen verbonden zijn; op 8...Ke8? kan wit nog winnen met 9.Te7+ Kf8 (Ke8 10.Te1 Kc8 11.Tb1) 10.Te1 Kf7 11.Ke5 gevolgd door 12.Tg1. **10.Kc6** (10.Tg8+? Ka7 11.Tg7+ Ka6! 12.Tg8 b1D 13.Ta8+ Kb7 enz.) **10...Kb8 11.Tg8+ Ka7 12.Tg7+ Ka6 13.Tg8 Ka5 14.Kc5 Ka4 15.Kc4 Ka5** (Ka3 gaat niet wegens 16.Ta8 mat) **16.Kc5** en remise door herhaling van de zettenreeks is een feit. Overigens kan wit ook remiseren met 15.Tg4+ Kb3 16.Tg3+ Ka4 17.Tg4+ Ka5 18.Tg8 enz.

Hoe oud ook, het thema oefent nog steeds een grote aantrekkingskracht uit en zorgt soms voor fraaie bewerkingen zoals David Gurgénidze (geb. 1953) met onderstaande bekroonde studie bewees.

Nr.13 D.A. Gurgénidze
Revista Romana de Sah
Speciale Prijs, 1983.

13) wit begint en maakt remise

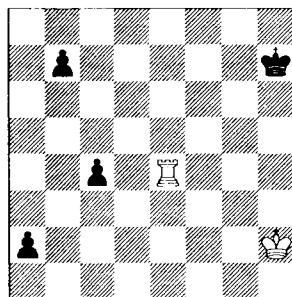
Het is duidelijk dat 1.Th7+ Kg4 2.Ke4 d2 faalt, evenals 1.Ta8 Kg6 2.Ta6+ Kg5 3.Ta8 d2 of 3.f4+ Kg3 dat niet het gewenste resultaat oplevert. **1.Kf5 Kh6 2.Ta6+ Kg7 3.Ta7+ Kf8 4.Kf6 Ke8 5.Ke6 Kd8 6.Kd6 Kc8 7.Kc6 Kb8** en zou nu de a-pion er niet staan dan kon wit bijvoorbeeld met 9.Ta1 d2 10.Tb1+ Kc8 11.Ta1 d1D 12.Txd1 h2 13.Ta1 op de manier van Moravec remise kunnen maken. **8.Tb7+** (niet direct Tg7? wegens 8...d2! 9.Tg8+ Ka7+ 10.Tg7+ Ka6 11.Tg8 Ka5 12.Kc5 Kxa4 13.Kc4 Ka3 14.Kc3 d1D+) **Ka8 9.Tg7 h2** (d2? 10.Kb6) **10.Tg8+ Ka7 11.Tg7+ Ka6 12.Tg8 Ka5 13.Kc5** (gelukkig voor wit schermt zijn f-pion een schaak op de g1-a7 diagonaal af) **Kxa4 14.Kc4 Ka3 15.Kc3 Ka2** (de witte koning kan nu niet verder) **16.Ta8+ Kb1 17.Tb8+ Kc1 18.Ta8 Kd1 19.Kxd3 Ke1 20.Ke3** (opnieuw dankzij de f-pion) **Kd1** (Ke1? 21.Ta1 mat) **21.Kd3** enz.

Een ingenieuze vondst.

Hiermee zou ik het eigenlijk bij dit overzicht moet laten. Na zo-

veel composities, gewrocht door mannen van naam en faam, getuigt het haast van overmoed om nog een eigen werkstuk te tonen. Echter blijkt de drang om iets van creativiteit te tonen sterker dan de schroom. Bovendien was het onder het genot van een glas wijn dat ik op het idee kwam de bekende manoeuvre van Réti te combineren met dat van Moravec. Aanleiding was het schuine zetje van de koning in studie 4a. Zo kwam ik (geb. 1947) tot de volgende opstelling waarin de beide koningen een eind van elkaar vandaan beginnen.

Nr.14 G.J. Wiersma
(eerste plaatsing)

14) wit begint en maakt remise

1.Te1 c3 (Gedwongen daar anders de a-pion valt na ...b5 2.Ta1 b4 3.Txa2 b3 en de andere pionnen worden gestopt met 4.Tb2 Kg6 5.Kg3 Kf5 6.Kf3 Ke5 7.Ke3 Kd5 8.Txb3 cxb3 9.Kd3 enz.) **2.Kg3** (2.Ta1? c2 3.Kg3 b5 4.Kf4 b4 5.Kf6 b3 6.Kf6 b2 verliest) **2...b5** (Na c2? 3.Kf2 b5 3.Ke2 b4 5.Kd2 b3 6.Kc3 wint wit) **3.Kf4 b4 4.Ke5 b3 5.Kf6** (Th1+? Kg6 6.Ke6 b2 7.Tg1+ Kh5 b1D+ enz., of 6.Tg1+ Kf7 7.Tf1+ Ke7 8.Th1 b2 9.Th7+ Kf8 en zwart wint) Zo, Réti heeft zijn

werk gedaan en nu mag Moravec zijn kunsten vertonen. Met 5...Kg8 6.Te8+ Kh7 7.Te1 schiet zwart niet op. Zwart kan nu ieder van zijn drie pionnen naar voren schuiven.

A: 5...b2 6.Th1+ en niet 6.Te7+? Kh6 7.Te2 (Te8 b1D) Kh5 7.Kf5 b1D+ enz. **6... Kg8 7.Tg1+ Kf8 8.Th1 Ke8 9.Ke6 Kd8 10.Kd6 Kc8 11.Kc6 Kb8 12.Th8+ Ka7 13.Th7+ Ka6 14.Th8.** De c-pion speelt hier geen rol en de zwarte koning is verder gedwongen op de a-lijn heen en weer te gaan als bij Moravec.

Zwart heeft echter nog een tweede mogelijkheid:

B: 5...c2 6.Te7+ en nu is 6.Th1+? fout wegens 6...Kg8 7.Tg1+ Kf8 8.Th1 Ke8 9.Ke6 Kd8 10.Kd6 Kc8 11.Kc6 Kb8! (c1D+? 12.Txc1 Kd8 13.Kd6 b2 14.Th1 en het is alsnog remise.) 12.Kb6 (Th8+ Ka7 13.Th7+ Ka6 14.Th8 c1D+) c1D 15.Txc1 b2 16.Th1 b1D+ en zwart wint. Ook verliest 6.Kf7? Kh6 7.Kf6 Kh5 8.Kf5 Kh4 9.Kf4 Kh3 10.Kf3 Kh2 11.Te1 b2 12.Txc2+ Kh1. **6...Kg8 7.Te8+ Kh7 8.Te7+ Kh6 9.Te1** (9.Te8? Kh5 10.Kf5 c1D enz.) **9...Kh5 10.Kf5 Kh4**

11.Kf4 Kh3 12.Kf3 Kh2 terwijl 12...c1D(a1D)? 13.Txc1(a1) Kh2 14.Ta1(c1) zelfs wint voor wit. **13.Te2+ Kh3 14.Te1 Kh4** en nu is de zwarte koning gedwongen voor eeuwig de h-lijn te betreden.

Tenslotte kan zwart nog 5...a1D 6.Txa1 proberen, maar dan heeft wit diverse reddingsmogelijkheden. Op 6...b2(c2) is het zowel remise na 7.Ta7+ Kh6 8.Tb(c)7 c2(b2), of Kh5 9.Kh5 enz. 9.Tb(c)3 met remise à la Rinck, als na 7.Th1+ Kg8 8.Tg1+ Kf8 9.Th1 enz.

Plagiaat

door Harold van der Heijden

Regelmatig tref ik bij het aanvullen van mijn eindspelstudie-database gevallen van verregaande anticipatie aan. Als er tenminste nog een andere inleiding op het thema is, of dat de stelling qua materiaal zeer eenvoudig is, ga ik er vanuit dat de tweede componist toevallig hetzelfde idee had als zijn voorganger.

Soms is er echter geen twijfel dat het om plagiaat gaat. Een paar belangrijke kenmerken: ingewikkelde stellingen (die worden maar één keer bedacht), topstukken van componisten die verder niet in m'n bestand voorkomen, spiegeling van studies (vaak worden dan enkele inleidende zetten weggelaten). Dat doet het hart van de speurhond sneller slaan. Met de huidige computer-hulpmiddelen valt de plagiarist dan al snel door de

mand: een spiegeling is een fluitje van 'n cent, en een paar zetjes weglaten betekent dat een zeer grondige zoekactie i.p.v. 15 seconden enkele minuutjes duurt....

Absoluut kampioen in studieland is de top-plagiarist Raimundus Senkus uit Lithauen. Vaak durf je zo'n vermoeden niet hardop uit te spreken, maar in dit geval is er geen spoor van twijfel. Hij kopieert niet eens onbekende studies, maar neemt gewoon de juweeltjes van de Groten op onze planeet. Steevast gespiegeld, en er mist meestal een zet of wat.

In diverse bladen trof ik zijn naam i.v.m. plagiaat aan: *Diagrammes*, 12/91, nr 99 (blz 2035): "Le lecteur se demandera maintenant quel lien peut unir ces

3 études. Le lien, c'est le Lituanien Raimondas Senkus qui l'a établi. Il m'a envoyé la position miroir de 1 (Rivkin 1982) comme "inédit". Son envoi comportait aussi "l'inédit": Rf4, Fa5, Pd7; Rf1, Cb7 Pc4; avec comme solution...; que ce compare avec raison au 2 (Voia 1952). J'ai alors poussé plus avant mes recherches. et trouvé son recommandé no 7436 dans EG, avec même suite que le 3 (Salkind 1928). Désintéressons-nous de ce plagiaire, à qui j'espère n'avoir pas donné une publicité indue....." (Guy Bacque).

Schweizerische Schachzeitung, 4/92, nr 4 (blz 119):

"13549 R. Senkus. Wie weithe-rum bekannt, kopiert der Autor mit Vorliebe Arbeiten eigener (ehemaliger) Landsleute. Zu die-

sem 3# wurde mir bis dato allerdings kein Vorgänger gemeldet.' (Martin Hoffmann).

Schweizerische Schachzeitung, 6/92, nr 6 (blz 166-167):

'13570 R. Senkus. Einige Löser Stolperen. Wie uns U. Degener mitteilt, ist aber dieser 2er steingetreu vorweggenommen und routinemässig gespiegelt. Der eigentliche Komponist heisst Alexander Grin (*Schachmaty* 1963). Herr Senkus ist inzwischen international bekannt als billiger Plagiator. Er kopiert mit Vorliebe die bekanntesten russischen Komponisten und spiegelt die Stellung konsequent (siehe auch nr 13573!).' (Martin Hoffmann).

'13573 R. Senkus, diesmal alias R. Kofman, *Revista Romana de Sah* 1930, aus dem gleichen Buch kopiert. Herr Senkus wusste offenbar nicht das viele russischen Bücher in den Westen gelangt sind.' (Martin Hoffmann).

Ceskoslovensk Šach, 6/92 (blz 114):

'O jednom superplagiátorovi. V kompoczinom šachu plagiát je skladba vydávaná za originál, avšak v podstate totná uz so skôr uverejnenou skladbou iného autora. Viac ako necestdné však je, ak takyto "tíez autor" úmyselne v tomto obore - Raimundasa Senkusa z Litvy ma upozornil v liste z 24.3.1992 Ladislav Salai st. z Martina. Z listu citujem: "Senkus vyrába zrkalové pozície Lošin-ského, Kubbela, Gulajeva, ale aj invych poprednych zahraničných autorov. V lepšom prípade vynikajúce práce zámerne pokazi a ponúka na dopracovanie'.

... Vervolgens blijken de twee originelen 324 en 325 te zijn gekopieerd van Kasparjan en Gurvitch....

'Napriek momentálnemu nedostatku originálnych príspevkov (z bývalých štátov ZSSR tozaprincípilo aj 9 až 15-násobné zvýšenie poštových poplatkov, a napriek tomu Senkus zaplavil naše rubriky svojimi príspevkami, keď obvyčajne zašle štyri a viac výborných skladieb) treba sa s týmto nenapraviteľným autorom rozlúčiť tak, ako to už urobili v martinskom *MAT-PATE*. Citujem ešte poslednú vetu už zo spomínaného listu: "Senkusovi treba jeho vytvory vrátiť s označením PLAGIÁT, nech si z nás už viac neutahuje." ' (ingezonden brief Dr. Ivan Garaj, Bratislava).

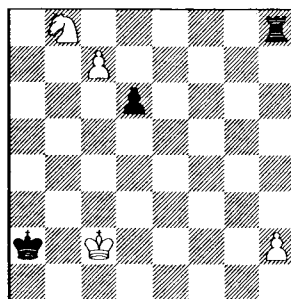
Mijn Tsjechisch (Slowaaks? Tsjechoslowaaks?) is niet meer wat het geweest is, maar na enig ontcijferen is de boodschap duidelijk.

Alexander Hildebrand schreef me een paar brieven met het verzoek enige 'werkstukken' van deze Senkus te ontmaskeren. Een citaat: "The two items by Senkus (Lithuania) are suspect. He is a plagiarist and has sent to different countries a lot of compositions made by other authors (as Gurwich, Aloni, problems by Lozhinsky etc etc)....".

Inderdaad bleken beide studies gestolen; één van Herbstmann (1964), 1e zet weggelaten en gespiegeld, en de tweede van Nadareishvili (gespiegeld).

In een latere brief stuurt hij me nog een briljante studie (zie dia-

gram). Deze is weer gepubliceerd onder de naam Senkus in *Tidskrift for Schack* in 1991. Tot nu toe vond ik niet de naam van de echte componist (m.i. kunnen we er gerust van uitgaan dat ook dit exemplaar gejat is).

Senkus? wit wint

1.Pc6 Txh2+ 2.Kd3 Th3+ 3.Kd4 Th4+ 4.Kd5 Th5+ 5.Kxd6 Th6+ 6.Kd5 (6.Kc5? Th8 7.Pd8 Th1 8.Kd6 Td1+) 6...Th5+ 7.Kd4 Th4+ 8.Kd3 Th3+ 9.Kc4 Th4+ 10.Kb5 Th5+ 11.Kb6 Th8 12.Pd8 Th6+ 13.Kb5 Th5+ 14.Kb4 Th4+ 15.Kc3 Th1 16.Kd2 Th2+ 17.Kd3 Th3+ 18.Kd4 Th4+ 19.Kd5 Th5+ 20.Kd6 Th6+ 21.Ke7 Th7+ 22.Pf7 en wint

Wie herkent deze prachtige studie en weet de echte componist?

Tenslotte vond ik nog een studie van Senkus in 64' 1990, een kopie van een (gedeelte) van een studie van Nadareishvili (EG#7445).

Het Geheim van de Toegevoegde Velden II

door Teun Balemans

Van alle onderdelen van het schaakspel leent de thematiek van de toegevoegde velden zich het meest voor een benadering die men wetenschappelijk zou kunnen noemen. Een compositie levert winst of remise op. Dat lijkt al een beetje op wetenschap want alle onduidelijkheid over de einduitslag, of over de weg die hier toe leidt is uit den boze. In dit bijzondere geval is echter nog iets anders in het geding: de theorievorming die aan een aantal eisen moet voldoen. In het gunstigste geval gaan theorie en praktijk hand in hand; de componist is tevens theoreticus. Hij construeert pionnenformaties om een theorie te demonstreren of hij ontwerpt een theorie omdat hij een compositie heeft bedacht die om een nieuwe benadering vraagt.

Leon Pliester merkte onlangs op dat in veel studies (de meeste ?) met toegevoegde velden de oplossing gelegen was in horizontale spiegeling. Soms lagen de velden precies tegenover elkaar, soms zat er een rij tussen en was er sprake van een "soort verschoven oppositie". Waren er studies van dit type waarin de stellingen twee rijen uit elkaar lagen? Een klein literatuuronderzoek bracht geen uitkomst. Drie telefoontjes en een uur analyseren leidden echter tot het volgende gezamenlijke werkstuk.

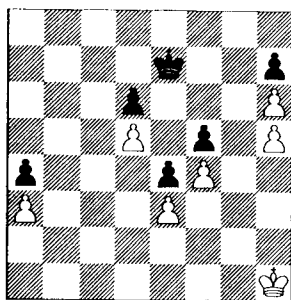

diagram 1

T. Balemans en L. Pliester
november '93

wit aan zet wint.

1.Kg1 Kd7 2.Kh2 Ke8 3.Kg2 Kd7 4.Kh3 Ke7 5.Kg3 Kf7 6.Kf2 en nu naar de damevleugel! **6...Ke7 7.Ke2 Kd7 8.Kd2 Kc7 9.Kc3 Kb7 10.Kb4 Kb6 11.Kxa4 Kc5 12.Kb3 Kxd5 13.Kb4** en wint.

Als deze studie in het begin van deze eeuw gecomponeerd zou zijn, dan zou ze ongetwijfeld van eminente betekenis zijn geweest voor de theorievorming. Nu, we schrijven 1994, voegt ze slechts een didactisch segmentje toe aan de wetenschap.

De meest fundamentele theorie over pionneneindspelen stamt van M.R.B. Clarke. In *EBUR* '93 nr 3 gaven Buijs en Hendriks een uitstekende samenvatting van diens bevindingen. De theorie van Clarke is ook toepasbaar als er meerdere poorten in een stelling zitten. Tevens blijkt het mogelijk om een zwarte tegenaanval in de tabel te verwerken. Een nadeel van de methode is de

bewerkelijkheid. Ze geeft geen leidraad om een mooie studie in elkaar te zetten maar is eerder geschikt om bestaande studies te controleren. Twee (zeer) recente theorieën met een meer praktisch oogmerk stammen respectievelijk van mij en van de heren Buijs en Hendriks. Welke methode is de beste?

Buijs en Hendriks geven in *EBUR* nr 4 '93 vier stellingen om hun methode uiteen te zetten. Ik begin met hun laatste stelling.

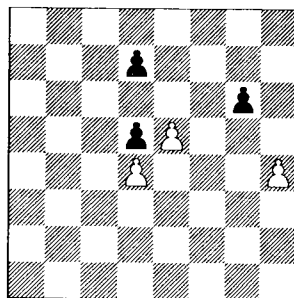

diagram 2

Halberstadt 1938

Deze studie is betrekkelijk elementair. c5 correspondeert met e6, c7 met e7 en c8 met e8. b6 komt dientengevolge overeen met f7 terwijl b7 correspondeert met f8. b8 komt overeen met f7. In deze studie is sprake van een zgn T-structuur. Het blokje e8 e7 f7 f8 komt overeen met de T-structuur a6 b5 b6 b7. In mijn boekje *De compositie van het eindspel* neem ik voor eindspelen met dit kenmerk de methode van Zinar over, die de methode op

zijn beurt heeft ontleent aan het werk van Bähr. Indien er verder geen complicerende factoren in de stelling aanwezig zijn, levert de oplossing van dit type eindspelen weinig hoofdbrekens op.

De voorlaatste stelling van Buijs en Hendriks betreft een studie van Bähr uit 1936. Ook in dit geval betreft het een studie met een kenmerkende T - structuur. Ik laat deze studie verder voor wat ze is. Een opmerking: In mijn boekje merk ik op dat ik slechts een stelling heb kunnen vinden waarvoor mijn methode niet opging. (zie ook verderop in dit artikel) Deze opmerking heeft (uiteraard) geen betrekking op studies met een T - structuur die ik in een aparte paragraaf behandel. Buijs en Hendriks laten het kenmerk van de T - structuur buiten beschouwing. De door hen gebruikte methode rechtvaardigt dat ten volle al gebiedt de eerlijkheid dat hun methode wel wat omslachtiger is.

Stelling nr 2 betreft een werkstuk van Ebersz uit 1930. In *EBUR* nr 2 jaargang '93 heb ik dit eindspel uitvoerig behandeld. Leon Pliester maakte mij als eerste attent op een kleine onnauwkeurigheid. g4 en h4 zijn functioneel gelijkwaardig en hetzelfde geldt voor f7 en f8. De congruente figuren dienen derhalve 2 velden kleiner te worden bemeten. Buijs en Hendriks prijzen zich gelukkig dat ze zich niet hebben bekommerd om congruentie. Een onterecht verwijt! Mijn kleine onnauwkeurigheid houdt geen verband met het gebruikt van congruente figuren.

De methode van Buijs en Hendriks is wat omslachtiger dan mijn

methode. Een belangrijk bezwaar is dit overigens niet, het verschil is graadueel. Hun methode werkt met tabellen en sluit minder aan bij de praktijk van de studiecomponist die graag zo visueel mogelijk werkt. Het gebruik van congruente figuren is overigens zowel bij het oplossen als bij het componeren van nut. Ook dit is geen ernstige tegenwerping tegen de methode van Buijs en Hendriks. Chéron zou een hogere abstractiegraad stellen in het voordeel van Buijs en Hendriks hebben uitgelegd! Bij de constructie van congruente figuren ga ik tot op zekere hoogte arbitrair te werk. Een nadeel is dat niet maar het is natuurlijk beter als het keuzemoment helemaal ontbreekt. In mijn vorige artikel heb ik gemeld dat de componist bij mijn theorie op twee dingen bedacht moet zijn: Hij mag zijn congruente figuren niet te groot bemeten. Verder dienen velden die buiten de figuur vallen met behulp van logisch nadenken te worden toegewezen. Het tweede bezwaar treft ook de theorie van Buijs en Hendriks. Ook bij hun methode blijven er velden over waarvoor een corresponderend veld gevonden moet worden. Het eerste probleem wordt

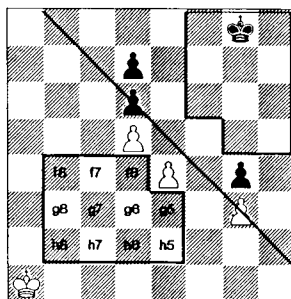

diagram 3

door hen evenmin vermeden al dient het zich in een andere vorm aan.

(zie diagram 3)

Locock

1892

Dit diagram wijkt niet fundamenteel af van het diagram dat zou ontstaan als men de methode van Buijs en Hendriks had gehanteerd. De kaderlijn zou natuurlijk ontbreken omdat de auteurs elke vorm van congruentie rigoureus hebben afgezworen. Toch is het diagram niet helemaal nauwkeurig. Wit wint als volgt. **1.Kb1 Kg7 2.Kc1 Kg6 3.Kd1 Kg5 4.Kc2 Kh6 5.Kd2 Kh5 6.Kc3 Kg6 7.Kd3 Kf6 8.Kd4** en wint. Indien zwart in de beginstelling aan zet is dan houdt **1...Kg7!** remise. **3.Kb2** lijkt een nevenoplossing doch na **3...Kh6!** komt wit van een koude kermis thuis. Het figuur had diensgevolge 3 velden kleiner moeten zijn, zonder b2 b3 en b4 terwijl bij zwart f8 g8 en h8 buiten de kaderlijn geplaatst moeten worden. (Zinar geeft overigens wel een correct diagram maar zijn methode kent tekortkomingen die groter zijn dan die van mij of van Buijs en Hendriks.)

De kwaliteit van een theorie over toegevoegde velden moet zich bewijzen in de moeilijkste stellingen. In mijn boek komt een studie voor die ik slechts met het nodige kunst - en vliegwerk kan oplossen.

(zie diagram volgende pagina)

Zinar 1983

wit wint als volgt: **1.Ka4 Kf7 2.Ka3 Kg7 3.Kb4 Kf6 4.Kb3 Ke7 5.Kc2 Kf7 6.Kc3 Ke7 7.Kd2 Kf6 8.Kd3** en wint

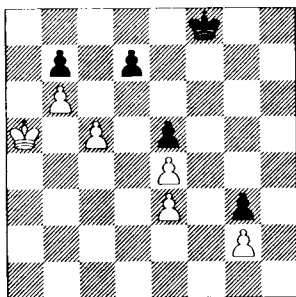

diagram 4

Ook de theorie van Buijs en Hendriks levert hier allesbehalve

een pasklare oplossing. Toch kom ik in dit geval met hun methode iets verder dan met de mijne. Om ruimte te sparen, zie ik van de tabellen af. De methode wordt in *EBUR* nr 4 door Buijs en Hendriks uit de doeken gedaan.

c4 = e6, c3 = f7, c2 = g7, c1 = h7, d3 = f6, d2 = g6, d1 = h6, e2 = g5, f3 = h4.

Deze correspondentie is volstrekt zeker. Voor de duidelijkheid kan men nu de velden c3 d3 c2 d2 e2 c1 d1 en de velden f7 f6 g7 g6 g5 h7 h6 inkaderen. De meest voor de hand liggende vraag luidt: met welk veld stemt b2 overeen. Na

enig gezocht komt men tot de ontdekking dat dat in ieder geval niet g8 is. g6 ligt meer voor de hand. Indien men zover is gevorderd, komt de oplossing van de definitieve correspondentie in zicht. b3 komt overeen met f6. Als de witte koning op b1 staat is h6 het goede tegenveld (f6 voldoet overigens niet). De resterende velden kunnen met eenvoudige logica worden aangevuld.

Resumerend concludeer ik dat Buijs en Hendriks een goede theorie hebben bedacht die uitblinkt door originaliteit en die in geen enkel theorieboek misstaat.

Van het bestuur

Het afgelopen jaar is een van de meest roerige geweest in het bestaan van ARVES. Na de bestuurscrisis was het handhaven van de continuïteit een van de grootste zorgen van het toen aangetreden 'noodbestuur.' We kunnen op dit moment constateren dat dit behoorlijk is gelukt, zelfs wat betreft het blad *EG*. Dit laatste is voornamelijk toe te schrijven aan de bewonderenswaardige inzet van de hoofdredacteur van *EBUR*, Harold v/d. Heijden.

Van de leden van het noodbestuur zijn Van Stoffelen en Bouwmeester inmiddels teruggetreden. Wij danken hun voor hun bijdrage. Ook mag niet onvermeld blijven dat Bouwmeester nog steeds op informele basis positief betrokken is bij het bestuur van de vereniging. Ook zouden wij op deze plaats mr Muzerie willen bedanken voor het vele

werk wat hij heeft verzet in de afgelopen moeilijke periode. Dankzij zijn inspanning is deze vereniging tot een echte vereniging voor en door de leden geworden.

Het huidige bestuur bestaat nu uit Vandecasteele, Van Oosterhout, Benak (secretaris), De Boer (penningmeester, nog te benoemen bestuurskandidaat) en Bertholée (voorzitter). De laatste is als enige overgebleven uit het noodbestuur en zou graag nog dit jaar opgevolgd worden.

De aanstaande ledenvergadering is vastgesteld op **zaterdag 23 april 1994 om 11:00u te Delft**. Met voorstellen voor agendapunten kunt U terecht bij secretaris Benak. Tevens kunt U bij hem de concept-notulen van de vorige ledenvergadering aanvragen. De financiële jaar-

stukken kunt U opvragen bij de huidige penningmeester De Boer. Uiteraard zullen we U tijdig een uitnodiging en agenda doen toekomen.

Wij zouden U ook bij deze willen verzoeken de contributie van fl.50,- voor 1994 te voldoen op girorekening nummer 54.095 ten name van ARVES, Laren, als U dit inmiddels niet al gedaan heeft.

Tenslotte willen we vermelden dat Teletekst (pagina 419) wordt voorzien van studies door onze vereniging. Onze secretaris coördineert een en ander. Het is de bedoeling dat de leden hem eenvoudige studies of pointes in setjes van tien sturen. Dus voelt U vrij als U Uw selectie op TV wilt zien.

by Alain Pallier

Some ten years ago, the russian composer Aleksandr Maksimovskikh entered the following study in the tourney of the romanian magazine *Buletin Problemistic* and was awarded first prize by the (non FIDE) judge R.Ravarini from Italy:

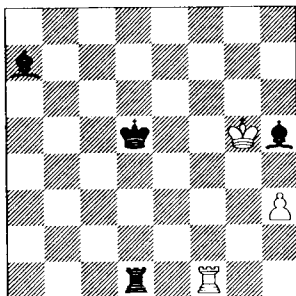

diagram 1

- 1) A.Maksimovskikh
1st Prize
Buletin Problemistic 1982-83
(EG 96 7230)
A Draw
B wph3 to h4 Draw

A) 1.Rf5+ (1.Rf8? Be2) 1...Ke6
2.Ra5 (2.Rf6+? Ke7 3.Ra6 Rd5+
4.Kh6 Rd6+ or 4.Kh4 Bf2 mate)
2...Bb6 3.Rb5 (3.Ra6? Rd5+
4.Kh6 Rb5 -+) 3...Rd5+ 4.Rxd5
Be2 5.Rf5 Be3+ 6.Rf4 Bd2
(6...Ke5 7.Kh4! =) 7.Kh4 Be1+
(7...Bxf4 stalemate) 8.Kg5 Bd2
9.Kh4 Be1+ 10.Kg5 positional
draw.
B) 1.Rf5+ Ke6 2.Ra5 Bb6
3.Rb5 Rd5+ 4.Rxd5 Be2 5.Rf5
Be3+ 6.Kg6! (6.Rf4? Ke5 -+)
6...Bd3 7.Kh5 Lxe2 (7...K or
Bxf5 stalemate) 8.Kg6 Bd3

9.Kh5 Be2+ 10.Kg6 (echoed)
positional draw.

Unquestionably a nice study. I
was surprised when I recognised,
'behind' the Maksimovskikh an-
other famous first prize:

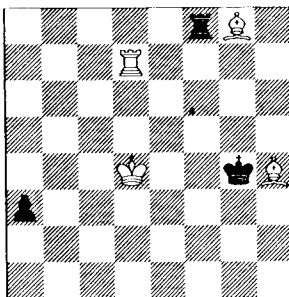

diagram 2

- 2) D.Petrov
1st Prize
Chigorin MT 1959
Win

After the two first moves of the
solution: 1.Rd8 a2! 2.Bxa2 it's
clear that Maksimovskikh
reversed the Petrov, adding the
h-pawn. Without this pawn,
white wins with the same line:
2...Rf4+ 3.Ke3! Ra4 4.Bb3 Rb4
5.Rd4+!! Rxd4 6.Be7! and wins.
After 6...Rf4 7.Be6+ Rf5 8.Ke4
wins. With a black h6 pawn,
8...Kh5 draws as shown by Mak-
simovskikh in A. With a black
h-pawn Black could play 7...Kg3
8.Bd6 Kh4 draw (B).

My first reaction was: Maksi-
movskikh is a clever man. But
later I came across the two fol-
lowing studies:

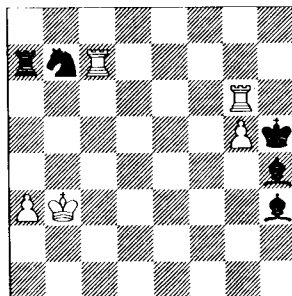

diagram 3

- 3) V.Korolkov & M.Liburkin
5th place USSR championship
1947-48
Draw

Solution: 1.Rh6+! Kxg5 2.Rhh7
Sa5+ 3.Ka4 Rxc7 4.Rxc7 and
now:

A) 4...Sc6 5.Rxc6! Bd7 6.Kb5
Bf2 7.a4 Kf5 8.a5 Ke5 9.Ka6!
Bxc6 stalemate
B) 4...Kg6 5.Kxa5 Bd8 6.Kb6
Bg2! 7.a4 Kf6 8.a5 Ke6 9.a6
Kd6 10.Ka7! B(K)x7 stalemate
C) 4...Be1 5.Re7 Bc3 6.Rc7 Bd2
7.Rc5+ Kf4 8.Rd5 Sc4 9.Rd4+
Ke3 10.Rxc4 Bd7+ 11.Kb3 Be6
12.Ka4! Bxc4 stalemate

(see diagram 4, next page)

- 4) A.Koranyi
3 HM *Magyar Sakkelet* 1965
(EG 09 362)
A) Draw
B) wph5 to h3

Solution:
A) 1.Rb8+ Ke7 2.Rb7+ Ke8
3.Rxf7 Bd3+ 4.Kg7 (4.Rf5? Ke7
5.h6 Ke6 6.h7 Bc3) 4...Bc3+
5.Rf6 Ke7 6.Kh6 (B)Kxf6 stale-
mate

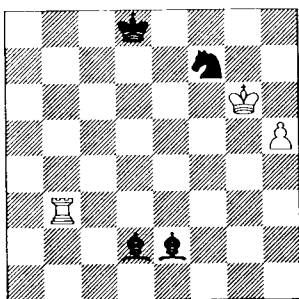

diagram 4

B) 1.Rb8+ Ke7 2.Rb7+ Ke8
3.Rxf7 Bd3+ 4.Rf5 Ke7 5.h4
Ke6 6.Kh5 B(K)xf5 stalemate

Of course I could have quoted Kubbel (*British Chess Magazine*, 1917) who was the first to discover this stalemate. But I wanted to show that the doubling (and even the trebling) of this idea had been realised before Maksimovskikh.

The question now is: Is Mr. Maksimovskikh a clever man? Did he deserve his prize. The answer is not so easy. We are in front of a very peculiar case: A (Maksimovskikh) = B (Petrov) + C (Korolkov/Liburkin or Koranyi) is the equation. Is that plagiarism or a sort of ultra-modern study?

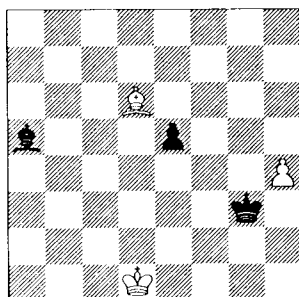
Een minder prettige mededeling

door Ignace Vandecasteele

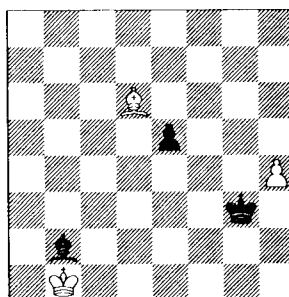
In *EBUR* 1e jaargang nummer 4, publiceerde ik twee studies onder nummer 23 en 24. 4 jaar later heeft niemand mij verteld dat beide studies incorrect zijn. Merkwaardig.

b) 2...Kf3 3.Kc2! Ld4 4.Lf8 e4
5.Lg7 e3 6.Lxd4 e2 7.Kd2 en
wint
Echter 1....Kf4!! 2.h6 Ld8 3.Lf8
Lf6 4.Lg7 Kg5 5.h7 Lxg7

De verbetering luidt:

23) wit wint

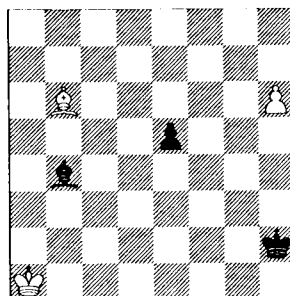
23a) wit wint

bedoelde oplossing: 1.h5 Lc3
2.h6 en nu:

a) 2...Kg4 3.Kc2 Ld4 4.Lc5 La1
5.Lb4 e5 6.Lc3 Lxc3 7.Kxc3 e3
8.h7 e2 9.Kd2 en wint

1.h5 Ld4 2.h6 en nu
a) 2...Kg4 3.Lc5 Lc3 4.Kc2 La1
5.Lb4 e4 6.Lc3 Lxc3 7.Kxc3 e3
8.h7 e2 9.Kd2

b) 2...Kf3 3.Lf8 e4 4.Lg7 e3
5.Lxd4 e2 6.Lc3

24) wit wint

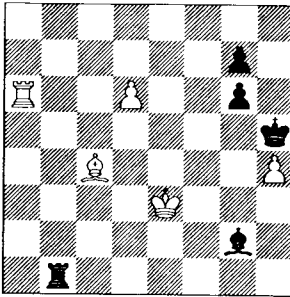
In nummer 24 was de bedoelde oplossing: 1.Lc7! Lc3+ 2.Ka2! Kg2 3.La5 Ld4 4.Lb6 Lc3 5.Kb3 La1 6.Kc4 e4 7.Ld4 Lxd4 8.Kxd4 Kf3 9.h7 en wint. Hier wint echter ook: 1.h7! Lc3+ 2.Ka2 e4 3.Kb3 Lh8 4.Kc4 Kg3 5.Ld4 Kf4 6.Lxh8 en 6...Kg5 komt één zet te laat. Deze studie trek ik dan ook terug.

1234 Twijfel

23

door Peter Boll

Onlangs nam ik *1234 Modern Endgame Studies* weer eens bij de hand om met veel plezier eindspelstudies te gaan oplossen en naspelen. Ik begon zo maar op een bepaalde bladzijde en meteen twijfel ik aan een oplossing.....

1234#776

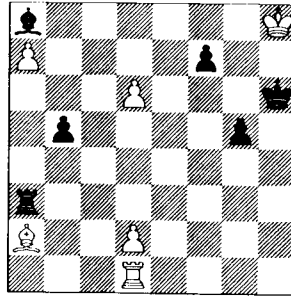
776) **O. Duras:** dual

1.d7 Tb8 2.Te6 Td8 3.Lb5 Lh3 4.Te8 Lxd7 5.Txd8 Lxb5 6.Td5+

Wit wint ook met 3.Te8! Txd7 4.Th8+ Kg4 5.Le6+ Kg3 6.Lxd7. Maar ook in de gegeven oplossing 3.Lb5 kan zwart lastig spelen: 3...Lf1! 4.La4 (4.Lxf1 Txd7 5.Te4 g5 6.Le2 Kg6 7.Tg4 Td5...) Lh3 5.Te8 Lxd7 6.Ld1+ Kxh4 7.Txd8 wint ook wel maar fraai is het dan niet meer.

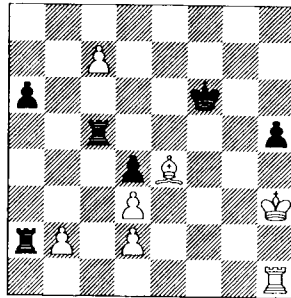
778) **H. Rinck:** nevenoplossing
1.d7 Td3 2.Th1+ Lxh1 3.Ld5

Ook kan wit winnen met 1.Lxf7! Td3 2.Te1 Txd6 3.Te8 Lf3 4.a8d Lxa8 5.Txa8 (+) bijvoorbeeld b4 6.Tb8 b3 7.d4 8.d5 9.Txb3 of 3...Tf6 4.Kg8 Lb7 (4...Lf3 5.Te3 +) 5.Te2 g4 6.Te5 Txf7 7.Kxf7 +- (Red: het feit dat deze studie

1234#778

niet te vinden is in *1414* maakt 'm extra verdacht!).

1234#784

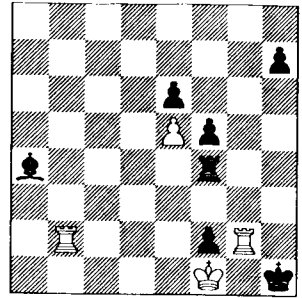
784) **L. Prokes:** cook

1.Ld5 Txb2 (1...Ta4 2.b3 Tb4 3.Tc1 Txc1 4.Lc4) 2.Tc1 Txc1 (2...Tbb5 3.Lc6) 3.Lc4 echter nu: 3...Txd2! 4.c8D Txd3+

787) **B. Varady:** cook?!

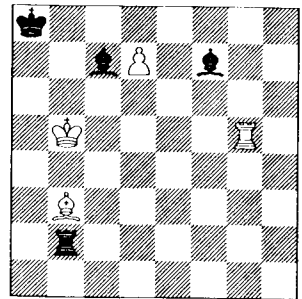
tm05 @3 1934

1.Tgxf2 Th4 2.Tb1 Te4 (2...Tg4 3.Tf3 Tg1+ 4.Kf2) 3.Tf3 Th4 4.Tb4

1234#787

Na 2...Tg4 3.Tf3 Tg2! 4.Th3+ (4.Tb6!?) Th2 5.Tg3 Ta2 is een directe winst niet te vinden.

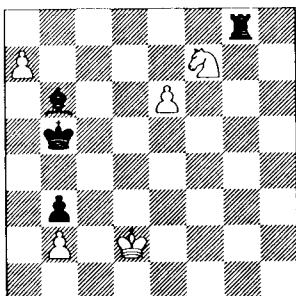

1234#791

791) **F. Prokop:** nevenoplossing!?

1.Ka4! Lxb3+ (1...Txb3 2.Ta5+ Kb7 3.d8D Lxd8 4.Ta7+ Kxa7) 2.Ka3 Tb1 3.d8D+ Lxd8 4.Ta5+ Lxa5

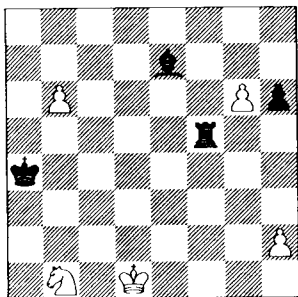
M.i. kan wit ook met 1.Tf5 remise maken, bijvoorbeeld 1...Txb3+ (1...Lxb3 2.Tf8+ Kb7 3.d8D) 2.Kc6 Te3+ 3.Kb5 Lc4+ 4.Kb4 etc.

1234#800

800) L. Kubbel

1.e7 Kc5 (1...Lc7 2.Kd3! Kb6 3.a8D Txa8 4.Pd8 Ka5 5.Kc4!; 1...Lc5 2.Pd8 Lxa7 3.Pe6 Kc4 4.Pg7! (4.Pf8? Tg2+! 5.Kd1! Kd3) 4...Ld4 5.e8D Txe8 6.Pxe8 Lxb2 7.Pd6+) 2.a8D Txa8 3.Pd8 Lxd8! 4.e8D La5+ 5.Kd3! Txe8 Toevoegen ter verduidelijking 4...Lg5+ 5.Kd1! Td8+ 6.Dxd8 Lxd8 7.Kc1= en 3...Kc4 4.e8D Txd8+ 5.Dxd8 Lxd8 6.Kc1=

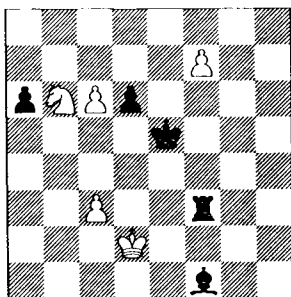

1234#801

801) A. Troitzky: cook

1.Pc3+ K- 2.g7 Tg5 3.b7 Ld6 4.Pe4 Tg1+ 5.Ke2 Lxh2 6.Pg3 Echter 1...Ka5! 2.g7 Tg5 3.b7 Ld6 4.Pe4 Tg6! 5.g8D Tgx8 6.Pxd6 Kb6 en zwart wint mis-

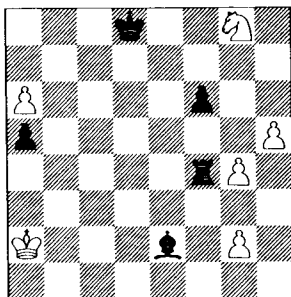
schien zelfs nog! (5.Pxd6 Txd6+ en Td8).

1234#805

805) E. Umnov: cook

1.e7 Lh3 2.Pe4+ Kd5 3.Pe3+ Ke4 4.Pf5 Txf5 5.e8D Tf2+ 6.Ke1 Hoe wint wit na?: 3...Kc6! 4.Pf5 Kxc7 5.f8D Txf5

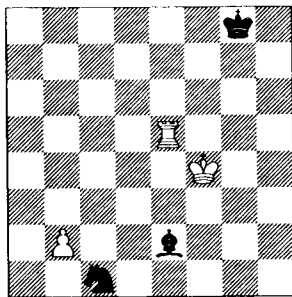

1234#809

809) A. Troitzky: cook

1.a7 Lc4+! 2.Ka1! Ld5 3.h6 Tgx4 (3...Tf1+ 4.Kb2 Th1 5.Pxf6 Lxg2 6.Ph5) 4.Pxf6 Ta4+ 5.Kb2 Lxg2 6.Pe4 Lxe4 7.h7 Tb4+ 8.Ka3 Lxh7 9.a8D+ Kc7 10.Dxa5+ Tb6 11.De5+ Kc6 12.De8+ Maar 3...Ta4+! 4.Kb1 (4.Kb2? Tgx4 5.Pxf6 Tgx2+ etc) 4...Tgx4 5.Pxf6 Tb4+ 6.Kc2 Lxg2 7.h7

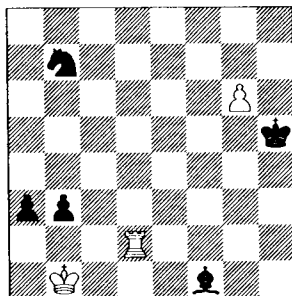
Th4 -+ of 6.Ka1 Lxg2 7.Pe4 Lxe4 8.h7 Tb1+ 9.Ka2 Th1 -+.

1234#816

816) H. Rinck

1.Ke3 La6 2.Ta5 Lb7 3.Tb5 La6! 4.Tb6 Lf1 5.Tg6+ Hoe wint wit na?: 1...Kf7 of 1...Pd3. (Red: in 1414 wordt gegeven 1...Kf7 2.Kd2 Kf6 (2...Pd3 3.Txe2 Pxb2 4.Te4) 3.Te3 en 1...Pd3 2.Tg5+ Kf7 3.Kxe2 Pxb2 4.Tg4)

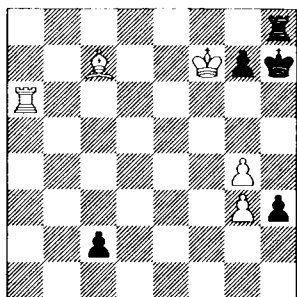
1234#820

820) H. Mattison

1.g7! Lc4 2.Th2+ (2.Td7! Pc5 3.Td8 Pd3 4.Th8+ Kg5 5.g8D+) 2...Kg6 3.Tg2+ Kh7 4.g8D+ Lxg8 5.Ta2 bxa2+ 6.Ka1 Wint zwart nog na 5...Pc5 6.Txa3 Pd3!? (Red: lijkt onwaar-

schijnlijk: 7.Ta7+ Kg6 8.Td7
Lc4 9.Tc7)

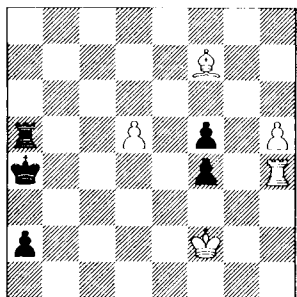

1234#757

757) S. Kaminer: cook?

1.Ta1 (1.Lf4? Tb8!) 1...Tc8
2.Lf4 c1D! 3.Lxc1 Tc7+ 4.Ke6!!
(4.Ke8? Tc8+ 5.Ke7? Ta8!
6.Txa8 h2 7.Ta5 h1D 8.Th5+
Kg6!) 4...Tc6+ (4...Ta7 5.Txa7
h2 6.Lb2) 5.Kd7 Ta6! 6.Tb1!
Tb6! 7.Txb6 h2 8.g5 g6 9.Tb4
h1D 10.Th4+

Hoe gaat het verder na 2...Tc6
3.Th1 Tf6+ 4.Ke8 Kg8.

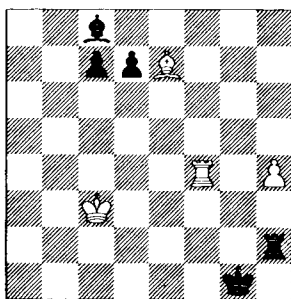
1234#758

758) A. Havasi: cook

1.Th1 Kb5 2.d6 Kc6 3.h6 a1D
4.Txa1 Txa1 5.h7 Th1 6.Ld5+

Hoe wint wit na 2...a1D! 3.Txa1
Txa1 4.d7 Ta8 5.Le8 Kb6 6.Kf3

(6.h6? Kc7) 6...Kc7 7.Kxf4 Ta3
8.Kxf5 Th3 9.Kg6 Tg3+ 10.Kh7
Kd8 11.h6 Ke7 of is er beter?

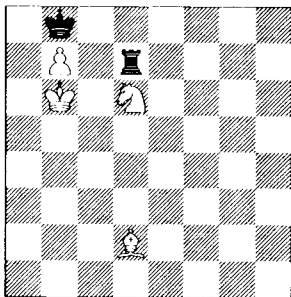

1234#770

770) A. Havasi: cook

1.Lc5+ Kg2 2.Tf2+ Kh3
3.Txb2+ Kxb2 4.Ld6+!

Na 4...Kg2! 5.h5 Lb7 6.Kd4 Kf3
7.h6 Le4=.

1234#824

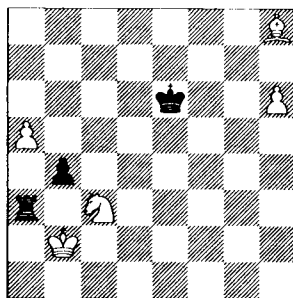
824) F. Prokop

1.Lf4 Tc7! 2.Le5 Te7 3.Pf7+
Txe5 4.Pd8

In een zijvariant staat een
storende fout: Na 2.Lg3? Tg7
3.Le5 Tg5? volgt 4.Pf5 mat! Dat
moet zijn 3...Tg6!

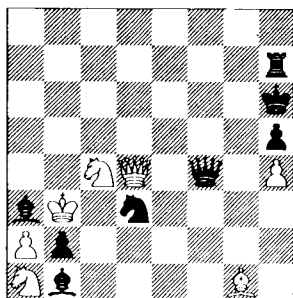
830) A. Havasi: dual

1.h7 Txa5 2.Pb5! Txb5 3.Le5!

1234#830

2.Pe2! wint ook. Het idee is Ld4
en h8D, bijv. 2...b3 3.Lc3 Ta2+
4.Kxb3 +.

1234#1232

1232) V. Korolkov: cook?

1.Le3 Lc2+ 2.Kxc2 Pe1+
3.Kb1! bxa1D+ 4.Dxa1 Tb7+
5.Pb2 Dxe3

De vraag is hoe het staat na
1...Tb7+ 2.Kxa3 Ta7+ 3.Dxa7
bxa1D 4.Lxf4+ Pxf4 5.Db6+
Lg6 6.De3 Df6, maar gelijk in
ieder geval niet!

En in de hoofdvariant na 5.Pb2
Kg6 6.Lxf4 Lxb2 7.Dxb2 Txb2+
8.Kxb2 Pd3+ 9.Kc3 Pxf4 10.a4
Kf5 11.a5 Kg4 is het dan gelijk
spel? (Red: ja: bijv. 12.a6 Pd5+
13.Kc4 Pc7 14.a7 Kxh4 15.Kc5
Kg3 16.Kc6 Pa8 17.Kb7).
wordt vervolgd.

Inhoudsopgave 6e jaargang nummer 1

		pag
Redactioneel	Harold van der Heijden	1
Op Zoek Naar de Waarheid (Slot)	Wouter Mees	2
Van Uitstel komt Afstel, geprolongeed	Wouter Mees	8
(Un)solved Mysteries	Harm Benak	9
Moravec met een scheutje Réti	Gerrit J. Wiersma	11
Plagiaat	Harold van der Heijden	16
Het Geheim van de Toegevoegde Velden II	Teun Balemans	18
Van het Bestuur		20
Cleverness	Alain Pallier	21
Een minder prettige mededeling	Ignace Vandecasteele	22
1234 Twijfel	Peter Boll	23